

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec . . . " 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . " 2.—
 V upravi prejemajo mesečno . . . 1-80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:
 Enostolpna petlirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 3) v
 za dva- in večkrat . . . 25.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostolpna petlirvsta po 60 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenemati nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga voznik red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herc. št. 7593. — Upravniškega telefona št. 188.

Živahni artiljerijski boji na laški fronti. - Uspeh naših čet pri Sv. Martinu in Tolminu. - Gorica zopet obstreljevana. - Naši letalci bombardirali Valono. - Grey o vojski. - Amerika protestira proti Angleški.

Grb in barve dežele Kranjske.¹

Dr. Josip Mal.

Razmotrivanje o grbu in barvah nas vede nazaj v davne čase, ko so narodi poglajali posebno važnost na trpežnost in zunanost svojega orožja. Bojna oprava je častna in praznična obleka vojnika in če jo ta živ izgubi, pomenja to zanj sramoto in izgubo moškega okrasja.

Predvsem je bila navada okraševati ščit in čelado. Te vrste okrasje je brez dvoma predhodnik poznejših grbov, toda ne ravno edina in izključna podlaga heraldike, kajti ta je na drugi strani v prav tesni zvezi z rabo zastav, katere so posamezna plemena in vojske v vseh časih kot spoznalno znamenje in kot simbol skupnosti ene vojske ali krdela. Zastava je obenem božje in zato sveto znamenje, h kateremu dvigajo čete svoje oči, ki jih družijo in jim v nevarnosti vliva novega poguma. Tudi stari Slovani so šli v bojni metez z zastavami kot nam priča Helmold²: *agmina distincta per vexilla et cuneos*. Na drugo zastavo je bilo na vrhu pritrjeno še bojno znamenje kot simbolična slika. Tako so imeli Atenci svojo svoje boginje zavetnice, Rimljani volkuljo, predvsem pa Jupitrovega orla, katerega so pozneje prevzeli rimsko-nemški cesarji kot nasledniki rimskih imperatorjev. Začetkom 15. stoletja se je tu udomčil dvoglavi orol, kot znak dvojne oblasti nemških kraljev in rimskih cesarjev. Po razpadu »svete rimske države nemške narodnosti« so prevzeli to častno dediščino z naslovom vred avstrijski vladarji.

V poznejši dobi bojno znamenje ni bilo več osamljeno pritrjeno na vrhu zastavne drage, marveč je bilo vpodobljeno na zastavi sami. Zastava pa je bila eno- ali tudi mnogobarvna, in če se je bojno znamenje kljub temu rabilo samo in ločeno od zastave, je imelo potem združene v sebi zastavne barve.

Razmeroma že jako zgodaj vidimo, da so prenesli zastavno podobo ali pa njene barve tudi na druge dele orožja, predvsem na ščit; splošno znane podobe in barve figurirajo kot spoznalni znaki tako za sobojnike kakor tudi za sovražnike, — začenja se neke vrste splošna bojna uniforma. Prvi grbi se morajo smatrati torci predvsem kot bojna oznaka. Ker so pa v sistemu fevdalnega srednjega veka vodili v vojsko svoja krdela grofje in knezi sami, so postali le-ti grbi sčasoma (gotovo pa že tekom 13. stoletja) nekaj zunanj in vidni znak gospodstva nad gotovim delom vojske, ki je neodvisen od njegovega imejitelja, pač pa se je ta oznaka stvarno spojila in sirnila s teritorijem, na kojem se je rekrutirala vojska. Ta okoliščina in smer tega razvoja je vedla na ta način naravnost do postanka deželnih grbov.

Stroehl, ki je izdal zbirko grbov in deželnih zastav avstro-ogrskih kronovin,³ toži, da so v Avstriji deželne barve v najredkejših slučajih nesporno dognane in uradno ugotovljene, marveč da v mnogih kronovinah »tamošnji narodi in narodici različne deželne zastave rabijo«. Naslednja razprava imej namen dokazati, da je ravno vojvodina Kranjska vsrečnem položaju, da je imela njen grb in deželna zastava v zgodovinskem času opečeno in uradno oficijelno popisano, nesporno in zakonito določena.

Zgodovino grba in temu odgovarjajoče barve dežele Kranjske zasledujemo lahko dokumentarično do sredine 15. stoletja. Do leta 1463. je bil namreč veljavni grb kranj-

ske vojvodine modrobarven, enoglav, nekronan orol, kateremu se vije čez oprsje v obliki polumeseca srebrno-rdeče šahiran pas. Iz te kombinacije barv na grbu se ima torej izvajati tudi starodavna barva deželne zastave kranjske, belo-modro-rdeča. Kranjski deželni stanovci kot postavni predstavitelji deželne avtonomije so se pri poznejšem nespornostnem vedno sklicevali na to, da je cesar Friderik III. leta 1463. zgoraj omenjeno biserno (= belo) barvo orlovega pasu nadomestil z zlatorumeno in da imajo zato veljati kot prave deželne barve zlato-modro-rdeče. To naziranje je bilo do prihodnje izpremembe⁴ v deželnem grbu vsekakor upravičeno in edino pravilno.

Skoraj nehoti se nam vriva vprašanje zakaj in kako je prišel cesar Friderik III. do tega, da je v imenovanem zmislu spremenil deželni grb. Da to bolje umemo, moramo poseči nekoliko nazaj v sicer ne poseben razveseljivo poglavje habsburške hiše.

Leta 1457. umre v Prazi Ladislav Postumus (kot poslednji Albertinec) brez potomcev v starosti 18 let. Radi njegove dediščine se vname prepri med cesarjem Friderikom III. in njegovim bratom Albertom. Le-ta je znal dobro izrabiti vedne zadrege svojega brata-cesarja in si pridobiti na svojo stran veljake Nižje Avstrije, ki bi po pogodbi morala ostati cesarju, ker je Albert dobil zato v dedno last Gornjo Avstrijo. V juniju 1461 je marširal proti Dunaju, kjer se je nahajala cesarica Eleonora z mladim Maksimilijanom. Po posredovanju češkega kralja Jurija Poděbradskega je prišlo za enkrat sicer do za cesarja ponižujočega premirja. Neodločen Friderikov nastop je Albertu prijazen Dunajčane še bolj ojuščil, tako da so v oktobru začeli oblegati cesarja v njegovem gradu. Tu so prišli razen češkega kralja Jurija obleganemu cesarju med prvimi na pomoč zvesti plemiči iz Kranjske in s to združene Slovenske Marke, katere cesar v listini s hvalečnostjo imenoma navaja. Bili so to: kranjski deželni glavar grof Ulrik Schawenberg, Jurij in Kaspar Črnomeljski, Nikolaj Zumberški (Sicherberger), Andr. Hochenwarter, Hans Auersperger, Andrej Apfalter, Erazem in Andrej Novograjski (Neuhäus), Jošt Gallenberger, Jurij Lamberger ml., Mat. Zellenperger, Hans Gall-Rudolfsegg, Oton in Andrej Semenič, Jurij Gretzer, Friderik Predjamski (Luger), Erazem Loški, Hans Mačerol, Baltaz. Durrer, Konrad Liechtenberger, Jurij Mosheimer, Baltazar Wagen, Wiguleis ter Andrej Wernegger, Nikolaj Rawber, Hans Lengheimer, Nikolaj Snerperger, Baltazar Turner, Kaspar Gretzperger, Lovrenc Paradeiser in Leonhart Gumpeler.

Takoj nato, 4. decembra 1462, se je umaknil cesar Friderik globoko užaljen nad »dobrimi« Dunajčani in nad svojim bratom v Dunajsko Novomesto.⁵ Ni pa pozabil se skazati hvaležnega zvestim kranjskim plemičem, ki so se ob naskoku pred Dunajem tako hrabre izkazali in naporno delali noč in dan: »da Sy vnns dann tag vnd nacht gearbeit gutwilligklich vnd mit den ersten aus demselben vnserm furstentumb Krain vnd der march erhebt vns zugezogen seinn vnd mitsambt anndern vor derselben Stat Wienn mit Sturm mendlich⁶ ertzaigt vnd beweiset haben.« Komaj je namreč po teh dogodkih minulo mesec dni, je izdal cesar iz svoje lastne moči kot rimski cesar in deželni knez kranjski v Du-

najskem Novem mestu dne 12. januarja 1463 odlok, v katerem zgoraj imenovanim plemičem in deželi kranjski iz lastnega nagiba⁷ kot plačilo in odlikovanje izpremeni in »izboljša« (kakor stoji v imenovanem odloku) deželni grb v tem smislu, da sme imeti odslej naprej dežela Kranjska (daz dieselb Lannndtschafft)⁸ v ščitu orla s cesarsko krono ter da se ima v doslej biserno-rdeče šahiranem pasu, ki gre v obliki polumeseca od enega konca orlovih peroti čez oprsje proti drugemu robu perutnic, nadomestiti biserna, to je bela barva z zlatom (was der von Perl ist von golde fürn vnd prauchen mügen). Enakega orla (s krono) je dovolil cesar tudi na tzv. grbovem šlemu (Helmzier). Tej pergamentni listini⁹ je pririsan in v barvah izvršen vzorec novega deželnega grba: Na zlatem polju na spodnjem koncu topo zaokroženega ščita plôve modrobarven enoglav orol s cesarsko krono na glavi in 22krat zlato-rdeče šahiranim oprsnim pasom; tudi kremplji in kljun kažejo rumeno barvo. Orol je s celim trupom obrnjen navspred, glav ima pa obrnjeno v bojni poziciji z odprtim kljunom in rdečim jezikom proti desni, t. j. proti levi strani gledalčevi. Stran takozvanih heraldičnih živali se namreč določa tako, kakor da stoji zadaj za ščitom vojščak s ščitom v levici in orožjem v desnici proti sovražniku; zato je tudi orol (lev in druge heraldične živali) obrnjen v raztočeni poziciji vedno proti desni, t. j. proti strani ščitonoščevega sovražnika. Tudi na zastavah je pravilno upodobljen orol obrnjen vedno proti zastavnemu drogu, kakor da bi se hotel postaviti po robu prihajajočemu nasprotniku.

Ta fridericijanska izprememba deželnega grba je tvorila odslej trdno in enotno podlago in predlogo, h kateri so se v naslednjih stoletjih vedno zopet vračali kadar je bilo treba naročevati grbe. Tradicija je mnogokrat zatemnela, na Friderikov originalni privileg so pozabili in pri kopiranju starih, večkrat tudi netočnih predlog se je vrinila marsikaka nejasna povrnost ali pa celo nepravilnost, ki se je potem vlekla naprej skozi desetletja, dokler ni kak stanovski register — opozorjen vsled splošne neenakosti — privilegel na dan Friderikove diplome. V konferenci seji dne 23. junija 1739 so na predlog deželnega glavarja sklenili navzoči stanovski odborniki revizijo in primerjanje deželnega grba z nanovo najdenim stari originalom v barvah in po tej predlogi dati (v baker) vrezati pošten nov grb.¹⁰

Spomin na stari predfridericijanski grb

⁷ »haben wir in (= plemičem ozir stanovom) von aygen willen die gnad getan vnd vnsern gemainen Lannndtschafft in Krain.«
⁸ »torej dežela in ne stanovci dobijo in smejo imeti grb in barve.«
⁹ V deželnem arhivu v Ljubljani.
¹⁰ »ein ordentliches Wappen stechen lassen.«
 Prim. sejni protokol št. 46, str. 650 v deželnem arhivu v Ljubljani.

pa je živel kljub izpremembi cesarja Friderika III. naprej, tako da tudi iz tega ozira ne moremo govoriti o enotnosti takratnega deželnega grba. Sloviti hrvaški veleum, zgodovinar, genealog, biograf, pesnik, tiskar, bakrorezec in heraldičar Pavel Ritter-Vitezović (1652—1713) pravi v svojem delu »Stemmatographia sive armorum Illyricorum delineatio, descriptio et restitutio« (Dunaj, 1701) na str. 64, da je kranjski orol na belem polju višnjeve in kronan, z zlatim kljunom in kremplji, polumesečni oprsni pas pa belo-rdeče šahiran (lunam albo rubeoque coloribus intermixtam); izrecno pa pristavlja zraven, da delajo nekateri (mesto belega) zlat ščit, orlove kremplje in jezik pa rdeče. — Ravnotam na str. 13 ima pod kranjskim grbom sledeči opisujoči, za naše ljudstvo značilni stih:

Crescentem Lunam Jovis ales ad aethera perfert
 Coelicus hujc color est, candida at illa rubet.
 Crescentis Populi, et Superos pietate colentis,
 Carniolae haec fatō Symbola facta putem.

V seji kranjskih deželnih stanov z dne 8. februarja 1740 se je zopet razpravljalo o »po preminogih tiskih premenjenem deželnem grbu«, vsled česar je uradni predstojnik dobil nalog, po vzorcu iz listine cesarja Friderika III. iz leta 1463.¹¹ izdelati nov, pravičen grb. V kolikor morem iz sejnega protokola¹² razvideti, je šlo to pot le bolj za nebištvene izpremembe, ki se značaja grba kot takega v bistvu niti najmanj ne tičejo. Tako n. pr., da mora biti ploskev, na kateri je risan grb, pritrjena na vseh štirih vogalih z biseri, kot je to v diplomu. Po tej korekturi naj se izroči izdelan grb »na Dunaj kakemu zelo dobremu mojstru, ki ga naj dobro in globoko v baker vreže.«

To naročilo se ali sploh ni izvršilo, ali pa je bilo zopet prepovršno izdelano. Kajti še istega leta (1. avgusta 1740)¹³ so se morali stanovski odborniki v seji pečati z osnutkom grba, ki ga je napravil slikar Fr. Jelovek po navodilih stanovskega tajnika Wisenfeldta. Kar se tiče pravega grba, je bil pač izdelan po onem iz l. 1463.; glede okrasja, šlema in okrasnih podrobnosti pa niso bili ravno ozkosrčni. Odborniki so sicer izjavili, da naj se po možnosti malo okrajuje ter so iz osnutka črtali nadvojvodski klobuk in plašč, ker tega tudi Friderikova diploma nima in potem tudi cesarska krona ne spada zraven; dalje so se izjavili zoper nekaj okrasnih čelad, pustili so pa takozvane trofeje, ki jih je slikar spodaj pridejal, česar tudi ni v fridericijanskem privilegju. Ker pa to grba kot takega nič ne izpreminja, je obveljalo: »dan den Cirat khan mann machen wie mann will«. Ko so te predrugečbe obravnavali in sprejeli, so poverili delo slikarju.

(Dalje.)

¹¹ Listina se tu izrecno tako navaja, medtem ko se leta 1739. oni »barvani original« ne označuje natančneje.

¹² Prot. št. 46, str. 719b I. c.

¹³ Sejni protokol št. 48, str. 176; ibid.

Goriško pismo.

Gorica, 10. maja 1916.

Hvala Bogu, zopet smo spravili en neravno prijeten dan! Dan sam na sebi je bil sicer prav lep, da bi ga človek moral biti iz srca vesel, a naši »ljubi sosede« ga nam niso privoščili. Gotovo je jezilo sovražne letalce, ki so se danes zjutraj vozarili nad mestom, da morejo in smejo le prav iz daljnih zračnih višav gledati to lepo Gorico, po kateri že skoro leto dni tako željno hrepene, pa so malo ohladili svojo jezico z — bombami. Okoli desete ure dopoldne je ropotal italijanski aeroplan tja preko Stolnega trga. Naše baterije so mu zelo dobro kurile pot s šrapneli. Naenkrat se je čul rezek bzzz po zraku in nato močna detonacija. Padli sta hitro ena za drugo dve

bombi. Prva je prevrtila streho hiše g. Jakončiča na Stolnem trgu, prebila tri nadstropja hiše in eksplodirala v prvem nadstropju, razbila precej hudo notranjost in napravila veliko luknjo v steni proti trgu. Druga pa se je zarila v tla na ulici par metrov od hišnega vogala med Stolnim trgov in ulico Rabatta ter vrgla svoje drobce in kamenje daleč naokoli. Umevno je, da je bilo več ranjencev, a na srečo nezgoda še ni razmeroma tako velika, če se pomisli, da je bilo polno ljudi tam okoli in da je posebno v jutranjih urah na Starem trgu naprej od Stolnega trga vse živo ljudstva, ker se tam nahaja tržni prostor za prodajanje sadja in zelenjave. Vsega je bilo ranjenih 17 oseb, med temi tri ženske, ki so ravno pile kavo v Lebanovi kavarni. Nekaj oseb je bilo težko poškodovanih ter sta dve

¹ Predelan ponatis iz »Cas-a« (1913. VII, str. 419 sl.).

² Helmoldi chronica Slavorum I, 38 (Monumenta Germaniae historica, scriptores zv. XXI, 41.).

³ Hugo Gerard Stroehl, Oesterreichisch-ungarische Wappenrolle, II. Aufl. Wien, 1895.

⁴ Leta 1836.

⁵ Le zgodnja smrt nadvojvode Alberta VI., ki je umrl že koncem naslednjega leta 1463, brez potomcev, je vrnila avstrijski hiši zopet notranji mir in jo rešila mučnega spora obeh bratov.

⁶ = männlich, mutig, tapfer.

osebi še ta dan umrli. Sreča v nesreči je bila, da je ena bomba eksplodirala v notranjosti prazne hiše. Da je padla le par metrov bolj v smeri proti trgu, bi bila tudi ta eksplodirala na prostem in kosci bi bili frčali po celim Stolinem trgu. Laški letalec torej ne bo mogel biti ravno ponosen na svoje delo — izpuščati bombe na civiliste, na uboge branjeve in ženske, to pač ni junaštvo!

Pa ne samo blizu stolnice, tudi drugod po mestu tisti čas ni bilo preveč prijetno. Vsled obstreljevanja aeroplana so po strešnih korcih pokale šrapnelske kroglice kakor redka toča in tu pa tam je priropotala tudi kaka krogla iz strojne puške. Bilo je treba biti nekaj časa le v zavetju hiš, na ulici ni bilo nobene varnosti. In še v kakšno sobo se je marsikje zgubil kak kos svinca, marsikje kaka šipa ni več cela.

Ne hotel bi slišati vseh kletev in priročil, s kojimi so naše branjeve dale duška svoji ogorčenosti proti postopanju laškega delilca bomb. Priželel bi mu pa, da bi bil padel še on kakor je dolg in širok na trg, če bi ostal živ, dvomim, da bi ga bilo mogoče rešiti pred linčanjem.

Tako je bilo danes. Jutri bo pa prav gotovo že pozabljen ves strah. Tudi če bodo križarili letalci po zraku, prodajalke na sadnem trgu bodo gotovo vse na svojih mestih. Malokatera bo mislila, da bi vtegnilo kaj prifrčati izpod neba, ne bo časa za to. Vse bodo zaposlene s svojimi kupčijami. Laške bombe jih gotovo ne bodo toliko brgale, kakor pa skrb za vsakdanji zaslužek. In naše okoliške kmetice bodo jutri kljub današnjim bombam, kljub sledovom krvi na trgu, prinesle svoje šparglje, češnje, zelenjavo in drugo prodajati v mesto.

In taki smo postali vsi. Kedar je ravno hudo, je malo tesno pri srcu, za uro pozneje pa je vse pozabljeno. Do tega je zdrisrlo ljudi to čudno življenje v vednih nevarnostih.

S prvim sadjem in zelenjavo je naš trg dobro preskrbljen; češnje so po 24 do 26 vinarjev, šparglji po 40 do 60 vinarjev, novi krompir po 40 v. in grah po 1 K 20 v. kilogram.

Na bojni črti je zadnje dni pokojno. Le kanoni se več ali manj vsak dan oglašajo. — V noči od ponedeljka na torek je bilo čuti hudo pokanje in ropotanje pri Sv. Mihaelu. Zamolklo bobnenje se je držalo kar skupaj. Kakor se govori, je uspeh te nočne borbe za naše zelo lep. Znatno število ujetnikov je prišlo v naše roke.

Pravijo, da je razpoloženje med laško vojsko vedno slabše. Vojski komaj čakajo prilike, da se morejo pustiti ujeti. Pač vidi, da ne gre in ne gre ter da je njih vojska le boj brez upa zmage.

Angleški zunanji minister o vojski.

London, 15. maja. (K. u.) Dne 10. maja je izjavil državni tajnik Grey londonskemu zastopniku lista »Daily News« v Chicagu:

Temelji miru.

Prusko trinoštvo v zahodni Evropi z Anglijo se ne bo držalo. Obljube ministrskega predsednika Asquitha glede obnove Belgie in Srbije se bodo držale. Pogodbo, da sklenemo mir le sporazumno s svojimi zavezniki, hočemo strogo držati do konca. Mi in zavezniki se borimo za svobodno Evropo, za Evropo, v kateri se mora odstraniti nadvlada kakega naroda po drugi, marveč ki mora biti osvojen tudi od ropotajoče diplomacije in od nevarnosti vojske, prosta trajnega rožljanja s sabljami. Vojskujemo se za enakopravnost, za postavo, pravico, mir in za civilizacijo cellega sveta nasproti surovi sili, ki ne pozna nobene omejitve, nobene milosti.

Prusija namerava prusko nadvlado; po njej ustvarjeno in vladano Evropo. Odstraniti hoče svobodščine svojih sosedov in nas vseh. Izjavljamo, da je pod takimi pogoji življenje nezmožno; to izjavljajo tudi Francija, Italija in Rusija.

Borimo se tudi proti nemški ideji o koristnosti, da o želji vedno ponavljajoče se vojske. Trdnega miru si želimo v Evropi. Nemško modroslovje uči, da trden mir pomenja razkrojitev, popačenja in popust junaških lastnosti človeškega značaja. Če ostane to modroslovje kot dejanska moč, pomenja večno skrb in nemir, vedno večje oboroževanje in prepreči razvoj človeštva v okviru kulture in človečnosti.

Mednarodne konference.

Sodimo, da se morajo spori narodov poravnati drugače kakor po vojski. Taki drugačni načini so vedno uspešni ob dobri volji in če ni veselja do napada. Verujemo mednarodnim konferencam.

Ko se je pečal Grey z ugovorom Nemčije proti konferenci o avstrijskih zahtevah nasproti Srbiji, je nadaljeval: Proučuj oba načina o poravnavi mednarodnih sporov, namreč način pogajanja in način vojske v luči sedanjega boja. Ni li zlo voj-

skinega načina končno dokazano? Industrija in trgovina sta vrženi iz svojih tirov, brežna življenja so težka, milijone ljudi je ubitih in pohabljenih, goreče sovraštvo okrepčano in poglabljeno, zgradba civilizacije v nevarnosti. Konferenca, ki smo jo predlagali ali pa po cerju predlagano razsodišče v Haagu bi bila končala spor v nekaterih tednih in odvrgla: bi bila ta nesreča. Nastopili bi bili poleg tega še široko pot, da določimo trajne temelje mednarodnemu miru.

Neutralski in vprašanje miru.

Na vprašanje poročevalca, če Grey misli, da morejo neutralski pripomoči k miru, je odgovoril: Krivica, ki jo je ustvarila sedanja vojska, se mora izpremeniti v pravico. Zavezniki ne morejo prenesti miru, ki ne bi uredil zlov sedanje vojske. Če pridejo k meni ljudje z miroljubnimi predlogi, naj mi povejo, kakšen mir si predstavljajo. Povejo naj mi, na kateri strani stoje. Če n. pr. mislijo, da je nedolžna Belgija na razpadu in da se ji je storila neskončna krivica, ki jo mora popraviti tisti, ki so jo raztrgali, naj to povejo. Prijateljski sveti, ki so čisto abstraktni in ne poizkušajo razločevati med pravico in krivico sedanje vojske, so brez učinka in nepošteni.

Grey trdi, da koalicije proti Nemčiji pred vojsko ni bilo.

Odločno je nato Grey zanikal, da bi bila obstajala pred vojsko kakršnakoli koalicija proti Nemčiji ali da bi bila Nemčija prisiljena na vojsko. Skliceval se je na Italijo, ki je ščitila Nemčijo, Francijo in evropski mir, toda Nemčija je želela le z nasokom vzeto, uničeno trdnjavo. Državni kancler je priznal svojo krivico in je obljubil, da obnovi takoj Belgijo, ko doseže Nemčija svoje vojaške namene. Zdaj, je rekel državni kancler, ne more obstojati noben status quo ante, ne na zahodu in ne na vzhodu, z drugimi besedami, neodvisnosti Belgije ni več, kakor ne Srbije in Črnogore, če jim zavezniki zopet ne pomagajo na nože. Na vse to odgovarjamo Nemčiji: Prihajate načelo, ki ga povsod naglašajo tisti, ki ljubijo svobodo. Dajte narodom dejansko svobodo, ne takozvane svobode, ki jo deli prusko trinoštvo podvrženim narodom kot miloščino in da nadomesti zadano krivico, kolikor je to mogoče.

Grey je nato naglašal, da je tvoril temelj angleških približanj v zadnjih letih namen, da se zagotove dobre razmere in da se končajo spori med drugimi velesilami. Pogodba s Francijo in potem z Rusijo se ni sklenila v sovražnem namenu proti Nemčiji ali proti kakim drugi velesili, marveč le za to, da se zagotovi trajen mir.

Kakšen mir želi Anglija.

Glede na nemško trditev, da tvori edino pravo oviro miru Anglija, je izjavil Grey: Nihče ne želi tako miru kot mi, a želimo miru, ki ustvari zopet pravico in ki obnovi spoštovanje mednarodnemu pravu. Franciji, Rusiji in Italiji ni potrebna sila, da vrže v vojski. Vejo, zakaj se vojskujejo, namreč, da ohranijo vse, kar je drago njih narodu. Za to, ker to vejo, so odločne in ne premagljive. Popolnoma nemogoče nam je, da bi mogli dati izraza, kako občudujemo junaštva svojih zaveznikov. Ravno tako, kakor občudujemo, tudi pritrjujemo skupni stvari.

Dve nemški izjavi.

Iz nemških virov izvirati dve izjavi: prva trdi, da oviramo zaveznike, da sklenejo mir; ta je naslovljena neutralscem. Druga trdi, da premišljujemo, če ne kaže, da se sklene z Nemčijo poseben mir in da nameravamo izročiti naše zaveznike; to je naslovljeno na enega ali drugega zaveznika. Vsaka taka izjava je popolnoma neresnična.

Anglija ne namerava uničiti Nemčije.

Na zastopnikovo vprašanje, če je zapazil Grey, da je trdil nemški državni kancler, Anglija želi uničiti združeno, svobodno Nemčijo, je odgovoril Grey: Za tako blaznost se nismo nikdar zavzemali. Nič takega ne želimo in državni kancler to tudi ve. Veselili bi se, če bi videli, da je nemško ljudstvo svobodno, kakor želimo biti svobodni sami, kakor tudi želimo, naj bi bili svobodni na svetu tudi drugi narodi v Evropi. Začetni temelji politične vede uče, kar tudi potrjuje zgodovina z mnogimi zgledi, da se ne more usmrtiti duša naroda z nasilnostjo in z grozovitostjo od zunaj. Ne mislimo tudi, da bi se izpustili v tako nekoristno neumnost nasproti kakemu drugemu narodu, mislimo, da ko se uničijo sanje o svetovnem gospodstvu, ki jih je vzgojil pangermanizem, bo zahteval nemški narod, da nadzoruje svojo vladu. V tem tiči upanje, da se ustvari svoboda in narodna neodvisnost Evrope, ker nemška demokracija ne bo kovala nobenega vojskega načrta, kakor je koval pruski militarizem vojske, ki naj se vojskujejo v času bodočnosti.

Grey se pritožuje nad načinom vojske.

Če se človeštvo ne nauči v tej vojski, da se izogiba vojske, je ostal boj brez uspeha. Nemci so odprli široka vrata vsaki obliki napada na človeško življenje. Našim

mornariškim in vojaškim oblastim se je priporočilo še pred mnogimi leti, naj se uporabljajo strupeni plini in podobno, kar so pa zavrgli, ker bi bilo to prestrašno za civilizirane narode. Nemci so prišli s svojimi prosto plavajočimi minami na odprta morja, ki so ravno tako nevarne vojskujočim se, kakor neutralscem. Prišli so s svojimi morečimi Zeppelinimi, ki ne delajo nobene razlike, ki povzročajo vojaško škodo le slučajno, prišli so s svojim podvodnim čolnom, ki uničuje ladje in mostove neutralscev in tistih, ki se vojskujejo. Podobno zaničujoč postavijo in usmiljenje so prišli nad nedolžne narode z invazijo, s požari in z zaplombami. Prišli so s strupenimi plini in z gorečimi tekočinami. Vso svojo znanstveno genialnost so porabili za to, da uničujejo človeško življenje. Izsilili so, da so se uvedle te stvari za splošno vojno uporabo. Če se mora nadaljevati vojska, se morajo narodi braniti v bodoče le, da uporabijo vse uničujoče učinke, ki jih morejo iznajti, dokler se ne končajo pomočna sredstva in iznajdbe tako, da se uniči tisto človeštvo, kateremu bi morala služiti.

Zaželen mir.

Pruski mogotci imajo očitno le eno predstavo o miru: železen mir, ki ga nalože drugim narodom z nemško premočjo. Ne umevajo, da svoboden mož, svoboden narod rajši umrje, kakor da se podvrže taki častihlepnosti in da se vojska ne more končati, dokler se ne premagi in ne opusti taka častihlepnost.

× × ×

Poincaré o miru.

Bern, 16. maja. (Kor. ur.) V Nancy je nagovoril Poincaré lotrinske begunce. Rekel je med drugim: Francija ne izpostavi svojih sinov nevarnosti novih napadov. Naši sovražniki nam niso nikdar ponujali miru, a tudi nečemo, da nam ga ponujajo, hočemo, da nas prosijo zanj. Njih pogojem se nečemo podvreči, hočemo jim narekovati svoje. Nečemo miru, ki prepušča cesarski Nemčiji svobodo da iznova prične vojsko, kar bi tvorilo trajno nevarnost celi Evropi. Hočemo mir, ki ponovljenim velesilam resno jamči ravnotežje in trajnost. Dokler se ne zagotovi tak mir, dokler ne izjavijo sovražniki, da so premagani, se ne prenehamo vojskovati.

Laški glas o vesteh glede na mir.

Lugano. »Secolo« objavlja dolg uvodnik o vesteh z ozirom na mir, ki se zelo razločujejo od prejšnjih nazorov lista.

Besede »mira« se še boje.

Amsterdam. Listi se pečajo z vprašanjem, če ni zdaj napočil pravi trenutek za mir, kakršnega je označil Asquith kot smoter vojske, namreč za mir, ki bi jamčil vsem državam enake pravice. Nemčija je v vojaškem oziru zmagala. Izgubila je pač kolonije, a zato ima dragocena jamstva v rokah. Nemčija je pripravljena, da se pogaja za mir, ki jamči njene življenjske koristi. Kako si jih predstavlja Nemčija, je razvidno iz njene note Wilsonu. Drugačno je stališče zaveznikov, katerih jamstva tvorijo nem. kolonije in deli Turčije, ki se ne morejo primerjati z jamstvi Nemčije. Besede mir se zato še boje.

Nizozemci upajo, da se sklene mir.

Amsterdam. »Handelsblad« objavlja dolg članek, ki izvaja, da Nizozemska celo upa, da se sklene mir, kar dokazuje tudi, ker se močno dviga valuta.

Avstrijski protest proti torpediranju, ki nasprotujejo določilom mednarodnega prava.

Dunaj, 15. maja. (K. u.) C. in kr. zunanje ministrstvo je izročilo danes poslaništvom zveznih in neutralskih držav sledečo »cirkularno-verbalno noto«:

C. in kr. ministrstvo zunanjih stvari je najodločnejše protestiralo dne 22. marca t. l. pri zastopnikih zveznih in neutralskih držav, ki so poverjeni na C. in kr. dvoru, ker je torpediral sovražni podvodni čoln bolniško ladjo »Elektra«.

To pa ni bil prvi slučaj, da je napadel sovražni podvodni čoln v avstrijskih vodah mirne ladje.

Napad na parnik »Daniel Ernö«.

Nek podvodni čoln je 12. februarja nedaleč od Punta Planka brez prejšnjega svarila izstrelil torpedo na parnik »Daniel Ernö« družbe »Ungaro Kroate«, ki je ušel uničenju le s spretnim manevrom. Kapitan parnika je po zapriseženi izjavi, katero potrjuje veliko prič, jasno videl periskop podvodnega čolna in pot torpeda.

Napad na parnik »Zagreb«.

Dne 28. februarja t. l. je izpustil nek podvodni čoln, ne da bi bil videl periskop, tudi blizu Punta Planka, tor-

pedo na parnik »Zagreb« navedene družbe. Ladja se je izognila torpedu, katerega je opazovalo na krovu več oseb, le tako, da se je hitro obrnila.

Drugi napad na »Daniel Ernö«.

Dne 5. aprila t. l. je zopet izpustil nek podvod. čoln brez svarila torpedo na parnik »Daniel Ernö«; torpedo je eksplodiral nato ob bližnji skalnati obali.

C. in kr. vlada teh dogodkov, ki na srečo niso povzročili nobene škode, dozdaj ni javila v splošno vednost, omejila se je na to, da je obvestila o napadih 12. in 28. februarja t. l. na lokalna parnika vlado ameriških Združenih držav, ki je glede na vprašanja povodne vojske večkrat nastopila pri osrednjih velesilah.

Napade vodi le veselje do uničenja.

Ker so se kupčili napadi sovražnih podvodnih čolnov na neškodljive pogodbi sklenjeni v Haagu posebno varovane ladje in z ozirom na okolnost, da sovražne države niso prisiljene kakor centralne, da se branijo proti brezvestnemu načrtu, izstradati cele narode, se mora sklepati, da se uničujejo mirne ladje, ki ne morejo vojnih namenov sovražnika v nobenem oziru pospeševati, le vsled slepega pohlepa po uničevanju.

Barbarski nastop proti avstrijskemu parniku »Dubrovnik«.

To domnevo popolnoma potrjuje nedavno proti avstrijskemu parniku »Dubrovnik« izvedeno dejanje.

Ladjo, lastnik »Navigatione a Vapore Ragusea«, je uničil brez prejšnjega svarila sovražni podvodni čoln z dvema torpednima streloma 9. majnika t. l. ob 10. uri 30 minut dopolne v kanalu Neretve. Prvi torpedo je zadel parnik pri krmilu, ladja se je pričela na to hitro potapljati. Ljudje na krovu so hiteli v rešilne čolne, ki so jih izpustili v vodo. Ko so nameravali s čolni odriniti, je razpočil drugi torpedo, ki je priplul iz iste smeri, kakor prvi, pod salonom na krovu. En rešilen čoln je bil z ljudmi vržen v zrak in se je razbil. Drugi čoln se je peljal s 16 osebami proti obrežju in je rešil dva ponesrečenca. Ladje, ki so hitele na pomoč, so rešile še nekaj ljudi.

Na ladji se je nahajalo, ko je bila torpedirana, poleg posadke, ki je štela s kapitanom 19 oseb, ravno toliko potnikov, med njimi dva duhovnika, več žena in otrok. Tri trupla so že potegnili iz vode in jih pokopali. Od posadke in od potnikov pogrešajo po štiri osebe.

Laška laž o potopu »Dubrovnik«.

Poročilo Agenzia Stefani 10. t. m. prizna, da je bila potopljena ladja po nekem italijanskem brodogradu, prideljenem francoskemu podmorskemu čolnu, pristavlja pa, da je parnik transportna ladja, ki je bila naložena z vojnim materijalom. To je popolnoma izmišljeno s prozornim namenom, da se obraviči potop ladje. Mali lokalni parnik, ki je bil dolg 51 metrov in ki je obsegal 480 ton, samoobsebi umljivo ni mogel imeti na krovu ne čet in ne vojne materijala, kar velja tudi za prej imenovane parnike. Posadka podvodnega čolna se je nahajala po navadi sovražnih podvodnih čolnov kolikor mogoče oddaljena popolnoma pod vodo in ni niti mogla doznati, kakšne ljudi in blago prevažala parnik.

Napad — premišljen umor.

Če je že tudi zavrtno obstreljevanje samoposebi brutalno nasilstvo, ki se ne more opravičiti, na človeštvo in na mednarodne pravice, bi bili lahko opustili izstrelitev drugega torpeda na že potapljačo z rešilnimi čolni obdani parnik. Ta nastop se mora označiti le kot premišljen umor.

Odgovorni za napad Lahí.

Četudi je laška vlada v svojem poročilu gotovo v popolni zavesti, da obvešča javnost o sramotnem činu, posebno opozarja, da je izvedla dejanje francoska bojna ladja, je le odgovorna tudi laška vlada, ker je operiral podvodni čoln v zvezi laških pomorskih sil.

C. in kr. vlada najostreje ugovarja proti obrazloženim činom, ki so jim enaki le tisti, ki so jih zakrivila velesile sporazuma v tej vojski.

Prosi veleposlaništvo (poslaništvo), naj o tem prej ko mogoče obvesti svojo vlado.

Amerika protestira proti Angliji.

New York, 14. maja. (K. u.) Wolff poroča: Washingtonske brzojavke javljajo, da ameriška vlada pripravlja protest proti Angleški, ki zadržuje medikamente ameriškega Rdečega križa, namenjene v osrednji državi.

Taft, sedaj predsednik osrednjega odbora Rdečega križa zahteva od Lansinga, da se tak korak napravi nujno. Taft je prvi odkril, da je Anglija formalno odklonila prevoz teh pomožnih sredstev, razun če so bila namenjena za ameriški Rdeči križ ali za druge ameriške zavode. Taft pravi, da ta izjema ni nič vredna, ker ameriški Rdeči križ radi pomanjkanja sredstev že od oktobra 1915 v deželah, vojujočih ne vzdržuje nobenih zavodov. Taft pravi: »Oblasti ameriškega Rdečega križa so mnenja, da imajo združene pogodbe v smislu ženevske konvencije, ki so jo podpisale in ž njo vse vojujoče države, pogodbeno pravico zahtevati, da se blago, namenjeno izključno bolnikom in ranjencem in v obliki zdravil od ameriškega Rdečega križa odposlano na Rdeči križ osrednjih držav, ne proglašajo za konterbando, pač pa da se dovoli prevoz na kraj namembe.«

»New York Sun« brzojavlja iz Washingtona: Baje uradna napoved, da misli predsednik Wilson glede stanja blokadne politike Angliji poslati posebno noto, smatrajo tudi za zelo pomembno.

Ne glede na očitno človekoljuben nagib se v diplomatičnih krogih pripisuje važnost Wilsonovi nameri, da z Angleško zopet začne diplomatsko razpravljanje, ki je v kritični dobi spora glede podvodnikov nekaj časa počivalo.

Potopitev »Cymrica«.

Ameriška vlada vodi preiskavo.

London, 15. maja. (K. u.) »Morning Post« javlja iz Washingtona 10. t. m.: Državni urad je odredil uradno preiskavo o potopitvi »Cymrica«. Državni urad dvomi o značaju ladje. Če je »Cymrica« najela admiraliteta, ali pa je prevažal strelivo ali sploh služil vladi za prevoz, tedaj bi ga državni urad smatral za vojno ladjo, katero se je smelo torpedirati brez svarila.

Vojska z Italijo.

Naši prodirajo v laške jarke.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. maja. Uradno se poroča: Včeraj popoldne so se razvili v več odsekih živahnejši artiljerijski boji, ki se nadaljujejo tudi danes.

Ponoči so naši letalci izdatno obmetavali z bombami delavnice Adria pri Tržiču, kolodvor v Červinjanu in druge vojaške naprave. Vsa letala so se vrnila neškodovano.

Zahodno od Sv. Martina je naša pehota vrgla sovražnika iz njegovih naprej potisnjenih jarkov in odbila več protinapadov. Italijanski napadi severno od gore Sv. Mihaela so se izjalovili. Mesto Gorico so zvečer obstreljevali. Tudi severno od tolimskega mostišča so naše čete večkrat vdrle v italijanske jarke.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

V nedeljo so se v več odsekih razvili živahni artiljerijski boji, ki so na zahodni polovici italijanske fronte postali posebno ljuti. Na vzhodni polovici so se tem topniškim bojem pridružila tudi pehotna podjetja, ki so čeprav ne segajo preko okvira osamljenih akcij, dozorela do značilnih uspehov, tako pri Sv. Martinu, na kraški planoti in severno od Tolmina.

Iz Italije prihajajo poročila o velikih premikanjih italijanskih čet in o hitrih dovozhih rezerv, ki so v notranjosti dežele. Boje zadnjih treh mesecev označuje uradni italijanski komentar kot napade za razbremenitev Francozov. Ta izjava sovražnega vojnega vodstva pa je obenem ubožno spričevalo za Italijane, ker ti napadi, čeprav so bili izvedeni z znatnimi silami, niso mogli doseči nobenih pomembnih uspehov.

Boji pri sv. Martinu.

Dunaj. Vojni poročevalec »Sonn- und Montags Zeitung« poroča iz vojnega tiskovnega stana: Med tem, ko se na ostali južni zahodni bojni črti omejujejo boji na streljanje s topovi in na dvoboje prednjih čet, se nadaljujejo boji za goro Sv. Mihaela. Italijanske žrtve so naravnost strašne in brezuspešne. Ko je bil popolnoma vržen zadnji sovražni napad na severni rob Sv. Mihaela, so napadli Lahij južni rob zahodno od Sv. Martina. Skrajni luti napad se je razvil v boje z ročnimi granatami, naši hrabri branilci so odbili popolnoma napadalca. Obletnica vojske z Italijo v Dalmaciji.

Dalmatinska »Hrvatska Kruna« piše: 23. maj se bo najslavesnejše praznoval, ako vse naše občine z glavnim mestom na čelu posnemajo rodoljubni Sinj in izvolijo Boročevića za svojega častnega meščana in občana, a vsakovrstne svoje »Gospoke« trge in ulice,

ostanke žalostnih spominov beneške Signorije, imenujejo po slavnih imenih Nj. Visokosti nadvojvode Evgenaja poveljnika vojske masčevalke proti italiji in generala Boročevića, z imenomah tih dveh junakov, katera vodita naše hrvatske sokole po poti slave, a našo domovino in biserni Jadran sta obranila pred tujskim pohlepijem.

Novo letališče pri Bergamu.

Chiasso, 15. maja. (Kor. urad.) Laški listi poročajo, da je napravljeno novo veliko vojaško letališče v Ponte San Pietro pri Bergamu, ki bo služilo za obrambo sovražnih letalskih napadov na Bergamo in Milan.

Laški dezertjerji.

Curij, 16. maja. (Kor. ur.) »N. Z. N.« poročajo: Zadnji čas prihajajo skoraj vsak dan v Puschlav italijanski dezertjerji, poseben alpinci, ki prihajajo večinoma iz Tonale.

Laški ministri pomirjujejo Zgornjo Italijo.

Lugano. Da pomire javno mnenje v Zgornji Italiji, prirede laški ministri v zgornjeitalijanskih mestih celo vrsto shodov. Shode prične Salandra v soboto v Milanu.

Italijanski ministrski svet.

Lugano, 15. maja. Včerajšnji ministrski svet se je pečal z vojaškim in mednarodnim položajem, kakor tudi z gospodarskimi vprašanji. Nato je poročal Salandra o svojih utitih, ki jih je dobil na zadnjem obisku fronte. Poleg tega se je ministrski svet pečal tudi z različnimi odredbami glede preskrbe, ki se nanašajo na po vojski oškodovane kraje in na boljšo preskrbo vojnih invalidov.

Gospodarske razmere v Italiji vedno neugodnejše.

Lugano. Poročila časopisov z juga kažejo, da postajajo gospodarske razmere v Italiji vedno neugodnejše. V Catiniji so ustavili vse sviloprejnice; na tisoče delavcev je brez kruha. Za varnost je vedno slabše preskrbljeno. Posebno v Siciliji se je povišalo število roparjev. Vlada mora odrediti posebne ukrepe.

Vnovič zvišani vojni proračun.

Lugano, 15. maja. Proračun vojnega ministrstva je za poslovno leto 1915/16 zvišan za vojne stroške še za nadaljnjih 330 milijonov lir, za potreščine družin vpoklicancev pa za nadaljnjih 70 milijonov lir.

Pomanjkanje papirja v Italiji.

Lugano, 15. maja. V četrtek se bo v Milanu vršil sestanek zastopnikov največjih časopisnih podjetij, da se posvetujejo o vprašanju glede pomanjkanja papirja, vsled česar je največ časopisov, ki so imeli pred vojsko po 8 do 10 strani, moralo omejiti svoj obseg na štiri strani. Kakor vse kaže, bodo morali omejiti časopise na dve strani.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. maja. Veliki glavni stan: V mnogih odsekih bojne črte je bilo živahno obojestransko delovanje topništva in patrulj. Poskusi sovražnika, zopet osvojiti na novo pridobljene postojanko pri Hulluchu so se, v kolikor se že niso zrušili v našem topniškem ognju, v pobliznjem boju izjalovili. V vojnem ozemlju Moze so bili francoski napadi na zahodnem robu »Mrivega moza« in pri gozdu Callette brez težave odbiti.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

14. maja, ob 3. popoldne. Odbili smo južno od Roye presenetljiv napad na naš jarek v Bois Loges. Izpred Verduna se ponoči ne poroča o nobenih važnih dogodkih izvenših ljutega obstreljevanja pri Mort Homme.

Ob 11. ponoči. V Argonih smo razstrelili pri Fille morte dve mini, ki sta uničili nemški strelski jarek. Pri Verdunu z odmori streljanje s topovi. Pehota ni delovala. Na ostalem pozorišču je bilo podnevi mirno.

80 dnevna bitka pri Verdunu.

Genf. »Gaulois« izvaja: Ni povoda misliti, da prekinejo Nemci že 80 dni trajajočo bitko pri Verdunu, da prenese operacije drugam. Ravno tako sodi vojaški sotrudnik lista »Oeuvre«, general Verraux, ki opozarja francosko vojno vodstvo, naj ne oslabi obrambo Verduna in naj ne umakne niti najmanjših čet.

Utrdbe okoli Verduna.

»Vsi pojmi prve, druge ali tretje postojanke odpadejo. Ozemlje pred Verdunom je s stotisočnimi lopatami prerezano in razkosano po dolgem in po čez. Francoz se vedno izogiblje poljski bitki in ostaja pri vojski v strelskih jarkih, ki nudi veliko več prilike za vojne zvijače. Borba traja dalje, krvavo in trdo. Francosko vojno vodstvo je preskrbelo tudi za brezkončno vrsto postojank v ozadju. Fotografije naših le-

talcev kažejo eno skupino labirintov za drugo. Čez nastajajo nove postojanke, množje se podzemeljske utrdbe in žične ovire. Nikdar še ni Francoz delal z lopatami v takem obsegu. V 12 mesecih pripravljene postojanke služijo danes kljub svoji znatni obsežnosti le še za glavne ceste celotnih utrdb. Za ogromno obrambno armado niso več zadostovale. Treba je bilo novih jarkov itd., da so dali množici novih čet kritje pred nemškimi topovi. Vsaka minuta se izrabi, da se napravijo nove utrdbe. Francoska dnevna povelja zahtevajo skrajne delavnosti.« (Rundschau.)

Francoza, ki zahtevata, naj vlada pove, kaj zahteva sovražnik.

Genf. V »Humanite« zahtevata Hervé in Renandel od francoske vlade, naj z javno diskuzijo ustvari jasnost o mirovnih pogojih sovražnika.

»Ključ do zmage«.

Genf. Senator Henri Béranger pravi v »Siecle«: Ključ do zmage je Verdun ali pa Metz.

Uničen francoski zrakoplov.

Toulon. (Kor. ur.) »Agence Havas«: Pri Sardiniji se je potopil francoski zrakoplov. Posadka, šest mož, je utonila.

Vstaja na Irskem.

Asquith je odpotoval v glavno mesto Irske, v Ulster, da se posvetuje z oblasti. Državni podtajnik Tennant je izjavil, da so usmrtili na Irskem 14 upornikov, 2 so obsodili na smrt, a ju niso usmrtili, v zapor je obsojenih 73, v zapor s prisilnim delom pa 6 upornikov. Izgnali so brez razprave 1706 upornikov. Dillon je obžaloval, ker se je potopila sprava v krvi. Najhujše je, ker se sovražniki homerule odkrito vesele revolucije. Izvrstno bi bilo, če bi se vojskovali angleški vojaki tako hrabro, kakor so se uporniki v Dublinu.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. maja. Uradno se poroča: Nelzpremenjeno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. maja. Veliki glavni stan: Nobenih posebnih dogodkov. Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 12. maja. Uradno: Dne 10. t. m. zvečer so Nemci po ljutem topniškem ognju napadli v nekem pododseku pri Jakobovem, severno od kolodvora Selburg; imeli niso nobenega uspeha. V noči na 11. t. m. so po ljutem obstreljevanju zopet pričeli napadati v imenovanem kraju. Ob izhodu po sovražni artiljeriji porušeni vasi Epukin (3 km jugozahodno od Augustinhofa) traja boj dalje. Jugozahodno od jezera Meddum so Nemci pravtako napadli, pa brez uspeha. V večih drugih odsekih fronte Jakobovo-Dvinsk živahno delovanje sovražne artiljerije. Severno od Čyryna (32 kilometrov severovzhodno od kolodvora Baranovič) je obstreljevala nemška artiljira kraj med pristavo Ostaščina in vasio Bojari (5 in 3 km severno od Čyryna). Naše topništvo je na več krajih razkropilo sovražne delavce, ki so utrjevali postojanke. Vzhodno od Kolkov, pri Novo-Aleksinjecu smo odbili sovražnika, ki se je poskušal približati našim jarkom.

Petrograd, 13. maja. Uradno: Ob prekopi Oginski je sovražna artiljerija razvila izredno živahno delovanje proti našim postojankam nasproti trgu Telehani. Južno od Pripijatega so zelo delovali poizvedovalni sovražni oddelki, tako da je večkrat došlo do pobliznjih bojev. Južnovzhodno od Kolkov in Novo-Pocajjeva, 18 km jugozahodno od Kremenieca, se je sovražnik poskušal približati našim jarkom, bil je odbit.

NIKOLAJ NIKOLAJEVIČ VRHOVNI POVELJNIK?

Rotterdam. »Times« poročajo: Veliki knez Nikolaj Nikolajevič postane vrhovni poveljnik ruske armade na evropskem bojišču.

NAŠI »LAŠKI« UJETNIKI NA RUSKEM.

Lugano, 14. maja. »Giornale d'Italia« poroča: Odstranjene so vse težkoče za izročitev avstrijskih vojnih ujetnikov italijanske narodnosti, ki naj jih Rusija izroči Italiji. Ujetnike v kratkem pošljejo v Italijo, kjer dobe italijansko državljanstvo.

NAGLE SMRTI GENERALOV NA RUSKEM.

Pjotrkov, 15. maja. »Dziennik narodowy« poroča preko Stockholma, da je načelnik petrograjske orožne tovarne general Mihael Pavlovski umrl nagle smrti. Enako sta nenadno umrli general Husakov, bivši trdnjavski poveljnik v Kronštadu, in član vojnega sveta general Čurin, poveljnik 6. armade.

RUSKI FINANČNI MINISTER V PARIZU IN V LONDONU.

Kodanj. (K. u.) »Nationaltidente« javlja iz Petrograda: Finančni minister Bark potuje v Pariz, kjer se snide z Ribotom. Oba se podasta nato v London, kjer se pogajata z Mac Kenna in z Lloyd George. Bark se pritegnejo pogajanjem tudi ameriški finančniki. Poslaniki ruske vlade potujejo 21. majnika v Pariz, da se udeležijo finančnega posveta zaveznikov.

PODALJŠANO ZASEDANJE DUME.

Kodanj. Duma se podaljša do leta 1917, na to razpišejo nove volitve. Ruska vlada je sklenila, da prične ustanavljati navidezno opozicionalne časopise, ki pa bodo delali dejansko proti prekuciji. Za zdaj namestavajo izdati štiri take liste.

Dogodki na Balkanu.

Naš napad na Valono.

Dne 13. t. m. popoldne je brodogovje pomorskih letal z uspehom metalo bombe v Valono in na otok Saseno. Vrnilo se je kljub ljutemu obrambnemu ognju neškodovano.

C. in kr. mornariško poveljstvo.

Pri Solunu neprestani spopadi.

Lugano. »Secolo« poroča iz Soluna: Tabor pri Solunu je zdaj popolnoma utrjen. Večina čet ga je zdaj zapustila in odkorakala na mejo od Florine do Seresa. Neprestano se čete spopadajo.

Obljube Srbom.

Sofija, 15. maja. »Kambana« poroča: Predno se je srbski prestolonaslednik Aleksander na Krfu vkrcal, da odpotuje v Solun, je izdal dnevno povelje, ki vsebuje med drugim sledeče stavke: »Zavezniški vladi v Londonu in Parizu sta srbskemu narodu, ki je že toliko žrtvova, zagotovili, da mu zopet pripomoreta do izgubljene domovine. Hrabra srbska armada si bo s pomočjo velikodušnih zaveznikov krepko priborila pot do izgubljene domovine. V tem stremljenju naj srbski vojaki prodirajo naprej vedno z zavestjo, da bodo zavezniške armade istočasno nastopile pot naprej in ne bodo prej mirovale, dokler si ne podamo rok na bolgarskem ozemlju.«

Iz zasedene Srbije.

Dunaj, 15. maja. Za deželnega šolskega nadzornika za zasedeno ozemlje Srbije je imenovan vojaški oskrbovalni oficijal v rezervi dr. Maks Šošarič s sedežem pri vojaški guberniji v Belgradu. Doslej je bil dr. Šošarič okrožni šolski nadzornik pri vojaškem okrožnem poveljstvu v Valjevu.

Tisza v Srbiji.

Belgrad. (K. u.) Grof Tisza se je pripeljal 14. t. m. v Šabac. Na meji ga je sprejel vojaški guverner grof Salis-Seewies. Iz Šabca je odpotoval v Valjevo.

Pašić odpotoval v Bukarešt.

Bern. Iz Londona se brzojavlja, da se poda Pašić iz Petrograda v Bukarešt.

Italija, Epir, Grška.

Milan, 14. maja. (K. u.) Z ozirom na vest, da so v severnem Epiru upravo popolnoma asimilirali Grški, ko so prefekturo iz Argyrokastra prenesli v Korico, je »Corriera della Sera« v rimskem zunanjem uradu dobil to-le poročilo: Italija in njene zaveznice nikakor ne mislijo asimilacije in grške posesti v južni Albaniji priznati kot izvršeno dejstvo. Grška je dobila dovoljenje za provizorično zasedenje južne Albanije samo iz razlogov človečanstva in javnega reda. Za Italijo in njene zaveznice še vedno ostanejo sklepi londonske in florentinske konference. Vprašanje južne Albanije in še mnogo drugih vprašanj se bo rešilo šele pri bodoči mirovni konferenci.

Trgovski dogovor med Avstrijo in Rumunijo.

Dunaj, 15. maja. (K. u.) Pred kratkim se je sklenila med Avstrogrško in Rumunijo nemško-rumunski pogodbi podobna pogodba o ureditvi medsebojnega izmenjavanja blaga. Dogovor hoče pospeševati trgovski promet, ga olajšati in omogočiti tudi medsebojni prehodni promet. Pogajanja o izvršitvi pogodbe se še vrše in bodo menda v kratkem končana.

Ententa in Rumunija.

Sofija, 15. maja. Poluradna »Kambana« poroča iz Bukarešta: Ententini poslaniki so zopet šli k Bratianuju. Ruski poslanik je vnovič zahteval odgovora na ententino noto glede rumunsko-nemške trgovske pogodbe. Bratianu je rekel, da mora vlada najprej sestaviti besedilo dogovora, da pa ne najde povoda, da bi se pri ureditvi svojega razmerja z srednjeevropskimi državami dala vplivati od drugih držav. Poslaniki entente so odšli očitno slabe volje.

Podpisujte IV. vojno posojilo!

Turčija v vojski.

Pred odločitvijo v Mezopotamiji?

Curli. »Tagesanzeiger« javlja: Rusi poročajo o ojačenih protiooperacijah Turkov. Odločitev v Mezopotamiji kmalu pade.

Razna poročila.

Vsakdanji živčje v Nemčiji.

Nemški listi odkrito pišejo, da je za Nemčijo sedaj najtežje vprašanje: preskrba z živil. Dosedanja toliko hvalisana organizacija se ni obnesla. Današnja poročila iz Berlina pravijo:

Centralizacija v preskrbi živil bo popolnoma na novo reorganizirana. Prost promet odpravijo, in ga na vseh stopnjah uredi enotno in izroče samo eni oblasti. Nova oblast bo lahko neposredno dajala ukaze. Na čelo postavijo moža s takimi pravicami, kakor jih doslej še ni imela ena oseba. Podrejen bo samo državnemu kanclerju. Ob strani bo imel vojaškega generala. Ne ve se še, kdo bo ta mož.

Na Ogrskem ni bilo mirovnih demonstracij.

Budimpešta, 12. maja. Ogrski dopisni urad poroča: Že nekaj tedno so londonske »Times« v pravcati tekmi z »Morning Post«, kateri list bi spravil v svet več ogrskih želja po miru. »Times« je svojim bralcem poročala celo konkretne pravljice; dala si je namreč brzojaviti iz Bukarešte, da so se v Temešvaru vršile velike demonstracije za mir. Urad je pooblaščen izjaviti, da takih demonstracij ni bilo ne v Temešvaru ne drugje na Ogrskem.

Ojster nastop Američanov proti Mehikancem.

Rotterdam. Ameriške oblasti nastopajo oistro proti vojakom Villasa, katere ujamejo. Na smrt so obsodili in usmrtili 7 Villasovih pristašev.

Splošna stavka železničarjev na Španskem.

Madrid, 15. maja. Vse železniško osebje na Španskem namerava splošno stavko.

Sporazum želi zaplesti Abesinijo v vojsko.

Bukarešt. Laška brzojavna agencija javlja iz Kaira, da je došel tja oče abesinskega cesarja, ki odpotuje v Rim, London in v Pariz, kjer se namerava pogajati o predlogih sporazuma.

Novo francosko posojilo v Ameriki.

Bern, 16. maja. (K. u.) »N. Z. N.« poročajo, da je podpisala Francija pri Ameriški banki I. P. Morgan et Co. novo posojilo. Francija dobi 100 milijonov dolarjev na tri do pet let proti šest odstotkom; vračunane so provizije banke, jamčiti se mora za posojilo z nevtralnimi papirji.

Za Rdeči križ.

Za Rdeči križ se je v občini Koroska Bela nabralo 1100 K, kateri dar dela čast občanom in gospodičnam nabiralkam.

— **Teden Rdečega križa na Bledu.** Z Bleda: Pod agilnim vodstvom tukajšnjega krajevnega odbora Rdečega križa je bilo živahno življenje v tednu Rdečega križa. Požrtvovalne gospodične so prodajale cel teden znake in cvetke Rdečega križa in zanj nabrale 604 K 8 vin. Istega dela se je udeležila tudi šolska mladina, ki je, navdušena po svojih p. t. učiteljih, z veliko vne- mo zbirala darove po hišah in zbrala 129 K 66 vin. Odbor Rdečega križa je naposled priredil dve veliki tomboli pri najobilnejši udeležbi, ki sta mu donesli 948 K 44 vin. Odbor Rdečega križa na Bledu izreka tem potom najlepšo zahvalo vsem, ki so prispevali na katerikoli način blagim namenom Rdečega križa.

— **Iz Stare Loke:** V tednu Rdečega križa je priredila naša dekliška Marijina družba v prostorih gasilnega doma igrokaz »Fabiola in Neža« z dveh pevskih točkama. Prva točka programa: Ferjančičev »Na morju« ljubka pesem, ki posnema valovanje morsk- skih valov, so naša dekleta prav lepo zaepla; zelo nam je bila všeč V. Vodopivčeva pesem »V mraku«; besede Gregorčičeve: »Kdo gledal bi ta hrib in dol, zaklet le v revo, jok in bol«, so zelo primerne sedanjemu času. V največje zadovoljstvo je uspela igra in občinstvo splošno želi, da bi se ponovila le- pa igra, zlasti ker se marsikdo radi premajhnega prostora ni mogel udele- žiti prireditve, pa tudi tisti, ki so bili že prvič prisotni, se bodo hvaležno od- zvali zopetnemu povabilu.

Ij »Teden Rdečega križa« na c. kr. ve- liki realki v Ljubljani se je odlično ob- nesel. Nabralo se je na pole prostovoljnih donoskov v skupnem znesku nič manj kot 4630 K 46 h. Priglasilo je pa 159 oseb svoj pristop k društvu Rdečega križa s skup- nim zneskom 891 K, od katerih je bilo 34 K takoj tudi vplačanih, tako da pomeni skup-

ni denarni efekt na tem učnem zavodu za teden Rdečega križa presenetljivo svoto 5521 K 46 h. Prispevali so pa trije kot ute- meljitelji z zneski po 100 K, trije s po 10 K, 6 po 6 K, pet po 5 K, stoinsedem po 4 K, dva po 3 K, trinideset po 2 K. Vsa čast in priznanje ravnateljstvu in profesorske- mu zboru vsemu udeležnemu dijaštvu in seveda tudi za dobro stvar tako živahno zavzetemu občinstvu. Realci so nabirali prispevke in priglasitve za društvo v dvor- skem okraju.

— **Teden Rdečega križa v Metliki.** Iz Metlike se nam piše: Teden Rdečega križa se je obnesel v Metliki kaj dobro. Krajev- ni odbor je izvršil svojo nalogo prav dobro. Za cvetlice in znake so skupile šolske de- klince 335 K 98 h, neka dama nabrala na šaljiv način 90 K 27 h, predstava dne 7. t. mes. 462 K 20 h, torej skupaj 888 K 45 h. Za naše razmere lepa vsota. Izven tega so učiteljice nabrale okoli 200 K. Delovalo se je skupno.

Mošnje—Brezje. V tednu Rdečega kri- ža so župljani položili na altar domovine po svojih močeh lep dar. Preč. g. župnik je podaril 100 K. Članov po 10 K je po šte- vilu 38. Letnih udov se je zgledilo 74 (po 4 K). Čisti dohodek za Rdeči križ znaša 1237 K 10 vin. Vrlim darovalcem povrni Bog!

— **Za Rdeči križ.** V cerkljanski ob- čini pri Kranju se je teden Rdečega križa rav dobro obnesel. V ta patriotični namen sestavljeni odbor: preč. gosp. svetnik Fr. Dolinar, predsednik, č. g. žup. Čibašek, velečenjeni gospici učitel- jici Pavla Krušič in Minka Sajovic ter g. učitelj Luka Albrecht so razvili ži- vahno delovanje kakor tudi članice Marijine družbe za Rdeči križ in IV. vojno posojilo. Za Rdeči križ se je na- bralo 1460 K. Vojnega posojila se je podpisalo v cerkljanski občini 41.000 K. Vsa čast odboru in članicam M. D., zla- sti g. predsedniku, blagim darovalcem! Bog plačaj! Vojnim posojilcem: Za bla- gor domovine! — Na Šenturški gori je bilo čistega dohodka od igre za Rdeči križ 59 K 60 v. Hvala domorodnim in požrtvovalnim igralcam M. D. Vse za dom in cesarja!

Vojaški pozdravi.

Kranjski in štajerski Janezi in Mihati pošiljajo z bojišča pristrčne pozdrave ljubi domovini, domačim dušnim pastirjem, starišem, ženam in otrokom, sorodnikom in znancom in našim poštenim dekletom! Vse za vero, dom, cesarja! Mihael in Janez Pustšek, brata črnovojnika iz Zdol pri Kozjem; Alojzij Dolničar iz Pleš, Dolenjsko; Marko Kerzenc iz Celja; Adolf Pušnik in Mihael Bergovšek, Dobje-Planina, Štajersko — in vsi drugi. — Iz zaledja ob Strpy pošiljajo slovenski fantje tel. od- delka najsrčnejše pozdrave vsem čitate- ljem lista: Slavko Černe, Fajt Angelj, Fa- tur Karl, Lenassi Milan, Tomšič Dominik, Dukič Franjo, Dukič Josip, Grubiša Ivan, Budinič Ivo, Štepančič Srečko, Švuko An- ton, Vojnič Jakob, Kanauc Ernest, Ukmar Dragotin, Živec Drag., Spinčič France, Ja- ger Jakob, Maver Fran, Pirc Andrej, Ve- lušek Karl, Frankovič Leopold, Nityn Ivo, Černe Josip, Čermak Lada, Lenassi Vi- ljem. — Vsem sorodnikom in znancom in vsem zvestim slovenskim dekletom pošil- jajo iskrene pozdrave: Jurij Franzi, Zinko Štefan, Diefinger Rudolf, narednik Kora- zija Franc, četovodja, Glavič Josip. — Z besarabske meje pošiljamo pristrčne po- zdrave vsem ljubim domačim na Kranj- skem in Štajerskem slovenski ulanci: Ferd. Debeljak iz Gamelj pri Ljubljani; Matevž Mavc, Strahomer pod Ljubljano; Jernej Klemenc iz Šiške pri Ljubljani; Franc Ka- stelic iz Šmarja pri Ljubljani; Josip Gun- gel, Maribor. — Iskrene pozdrave pošilja iz podzemnega hotela v daljni Rusiji svoji ženi, staršem, bratom in prijateljem iz Lo- škega potoka in Igvasi — Ivan Oražem, ki je še vedno zdrav. — Z obale Jadrans- kega morja pošiljamo pozdrave vsem čitate- ljem »Slovenca«: Korporal Pavel Kau- šek iz Ljubljane; Alojzij Harej iz Števerja- na pri Gorici; Anton pl. Reja in Komuc, oba iz Števerjana; Ant. Vodopivec, Bran- kovič in Doplihar, vsi iz Dornberga; Ivan Benčina iz Kočevja. — Slovenski črnovoj- niki pošiljajo s snežnih grebenov in gor- skih prelazov pristrčne pozdrave svojim starišem, ženam in otrokom, bratom in se- stram in svojim poštenim izvoljenkam: I. Zajšek, Sv. Trojica v Haložah; Leopold Trpin, Solkan pri Gorici; Anton Vimpol- šek, Sromle pri Brežicah; Ivan Faldič, Bro- do, Istra; Franc Čas, Sv. Miklavž pri Slov- gradcu; Ivan Skoliber, Sv. Urban pri Pti- ju; Anton Sajovic, Sv. Jurij pod Taborom; Franc Trešlak, Mestni vrh pri Ptuj; Fran Zagoršek pri Pragerskem. — Še vedno zdravi in veseli pošiljamo iskrene pozdra- ve vsem rojakom v domovini: Korp. Lūd- vik Perkon; Ivan Šuber, Rodik pri Sežani; Mihael Mihevc, Logatec; Anton Husel iz Sežane. — Vsem Slovincem in Slovenkam pošiljajo iskrene pozdrave ranjeni in bolni slovenski vojaki v bolnišnici v Igavi: An- drej Renčelj iz Sežane; Stanislav Babič iz

Trsta; Anton Jereb iz Idrije; Alojzij Gru- bešnik iz Pulja; Jakob Zidarič s Kanalske- ga; Jožef Kosovel iz Ravni; Jožef Lesko- vec iz Medvedjega brda pri Rovtahn.

Varnosna pravila v gorah ob vihratih.

Ako so vihre blizu, je v zraku močna električna napetost, posebno na gorskih vrhovih, grebenih in slemenih. Napetost se lahko zveča tako močno, da se siloma razprši električna moč. To se lahko zgodi na dva načina: z razpršitvijo električnih prasketajočih isker v butarah ali z bli- skom. Ako uberejo pot po človeškemu te- lesu, povzročijo lahko, ako so zadosti močne, težke poškodbe, odrevenelosti in smrt.

Da se ubranimo ti nevarnosti, ne stoj- mo ob bližnjih vihratih na prostem po gor- skih vrhovih, grebenih in slemenih. Ako iz cepina, gorske palice, puške ali koncev pr- stev uhajajo v zrak prasketajoče iskre (po- noči višnjevi plamenčki), tedaj je nevarno. Ako moramo ostati na prostem, je naj- boljše, da ležemo, tesno pritiskajoči se k tlu, ali se zatečemo v kritje (kako votli- no, grobljo, med čeri) ali zlezemo pod gr- mičje. Gorsko palico ali puško je položiti na tla, v zrak ne sme štrleti! Ogibajmo se posameznih dreves! V zaraslem gozdu pa ni nevarnosti.

Vojaška kritja so v obče varna, kaver- ne, ki se tesno naslanjajo na gorske stene, so varne popolnoma. Le kritja po vrhah in grebenih so lahko nevarna, ako se ne dvigajo skale v okolici preko njih.

Kadar udari strela, si poišče v zemljo najprikladnejšo pot, pri čemer se rada po- služi kovinskih predmetov, dimnikov cev- ev, posebno telegrafskih, telefonskih in drugih žic. Zaradi tega se večji kovinski predmeti, ki nimajo odvoda v zemljo, ve- dno nevarni, zakaj z njihovega konca pre- skoči iskra oziroma strela rada v človeka v bližini in šine po njem v zemljo.

Pločevinaste strehe, ki se ne nasla- njajo na vlažna tla, je radi tega najbolje zvezati z nekaterimi žicami s talmi. Taki- sto peči in dimnikove cevi, ako ne stoje naravnost na tleh.

Varnosne naprave pri telefonih varu- jejo sicer poškodb aparate, ne pa telefo- nistov.

Pri jakih vihratih, ki se čutijo po pras- ketanju v telefonu, je zato najbolje, da se zvežejo med seboj vsa vodila, ki vodijo k aparatu, in odvodijo v tla. Aparat je tako izločen od delovanja.

Pločevinasta streha, ki je dobro oblo- žena z vlažno zemljo, tvori večje varstvo kakor strelovod. Strelovodi, ki ne gredo dobro v zemljo, so nevarni.

Vodi strelo tudi moker težek sneg, zato se lahko odvaja vanj; nikakor pa ne, ako je sneg prašen in suh.

Primorske novice.

Dunajski župan obiskal laški sred- nješolski konvikt na Dunaju. Kakor poročajo dunajski listi, je obiskal te dni dunajski župan dr. Weisskirchner razne begunske naprave na Dunaju. Med temi tudi zavetišče za begunce z juga v Quellungasse 138 in laški sred- nješolski konvikt za begunce z juga, ki se nahaja na Mariahilfergürtlu 41. Zakaj laški konvikt? Odgovor je čisto priprost; zato ker slovenskega ni mamo!

Goriško šolstvo na občnem zboru »Slo- venskega profesorskega društva« v Ljub- ljani. Na občnem zboru »Slovenskega pro- fesorskega društva« v Ljubljani je bila sprejeta naslednja resolucija: »Slovensko profesorsko društvo predlaga, da se sestavi spomenica na vlado in dež. odbor gori- šk, da se vendar enkrat otvori zopet gori- šk slovenska drž. gimnazija in obe učiteljski, ki so ob začetku vojne z Italijo pre- nehali. Posebno se je poudarjalo, da imajo Italijani v tem oziru mnogo bolje, medtem ko se za goriško slovensko dijaštvo ni sto- rilo dozdaj ničesar.«

— **Poslanec Pollauf padel.** »Parla- mentarna korespondenca« poroča, da je padel pri obstreljevanju Gorice dne 14. t. m. državni poslanec nadporočnik dr. Viljem Pollauf. Rajnik je zastopal v državnem zboru dunajski volilni okraj Währing 2. Bil je v 40. letu.

Goriški abiturijent Josip Povšič, ki je prišel že začetka vojne ranjen v rusko ujetništvo, se nahaja sedaj v ujetniškem taboru v Tjumentu v Sibi- rij (34 rota), odkoder piše pogosto in povzduje za svoje starše. Obenem po- roča, da ni dobil do sedaj še nobenega sporočila, čeravno mu pišejo že od za- četka vojske od raznih strani.

Gumijevih trakcev za cepljenje trt ne bo. Kakor smo poročali, se je obrnil deželni odbor goriški glede gu- mijevih trakcev za cepljenje trt v ze- leno na poljedelsko, oziroma na vojno ministrstvo. Kakor poroča sedaj polje- delsko ministrstvo z odlokom dne 3. maja, ne bo mogoče gumijevih trakcev dobiti. Pač pa pripravijo poljedelsko ministrstvo, naj se vporablja za cep-

ljenje v zeleno mesto gumijevih trak- cev bombaž, katerega so posebno v Dalmaciji vporabljali že lansko leto z dobrim uspehom.

— **Potrebno je bilo.** Zvedeli smo, da so merodajne civilne in vojaške oblasti dale strog ukaz, da se morajo potom orožništva vse sumljive osebe ženskega spola za fronto takoj odstra- niti. Zdrave v barake, bolne v bolniš- nice. Hvaležni smo za tak energičen nastop, ki bô gotovo imel uspeh. Le tako se bodo omejile razne boleznj in le tako bodo prišle lahkoživke do pa- meti.

Darovi za goriške begunce: Knezo- škofijski župni urad Rajhenburg 152 K; župni urad v Hinjah 150 K; Vidmar Ivan, dekan v Bovcu, sedaj v Št. Vidu, p. Luko- vica, 117 K; dr. I. Treo, odvetnik v Go- rici, sedaj v Trstu, 100 K; hranilnica in po- sojilnica v Cerknem na Goriškem 100 K; vikarijski urad v Kostanjevici na Krasu 65 K; hranilnica in posojilnica na Vrhniki 50 K; Ocvirk M., župnik, Velenje, 30 K; dr. Rožman, profesor, Tanzenberg, p. Go- spa Sveta, 30 K; Hiti Fran, c. in kr. vojni kurat, Gradec, 20 K; župni urad Hotič, p. Litija, 20 K; Kmečka posojilnica, Rajhen- burg, 20 K; Kodrič Jožef, Slap ob Idriji, 14 K; župni urad Sv. Helene v Žitarivasi 11 K; Čebular Alfred, revizor, sedaj v Ljubljani, 5 K; Premrl Stanko, Ljubljana, 5 K. — »Posredovalnica za goriške be- gunce« v Ljubljani se vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje.

Za Rdeči križ se je nabralo v rihe- nberški občini nepričakovano lepo svoto 904 K 56 vin. Hvala gre g. domačemu žu- pniku, ki je znal tako spretno urediti pobir- ranje od hiše do hiše. Čast tudi gospodič- nam učiteljicam Strel, Lapajne in Brajda, ki so s pomočjo šolskih otrok neutrudljivo pobirale darove za naše ranjence.

Virtoja. Dne 7. t. m. smo spremili k vzdramnemu začasnemu počitku v materi zemlji zemeljske ostanke moža, ki je v po- polnem pomenu besede zaslužil to ime: starega očeta Ivana L o b a n a iz doljne Virtoje. Pogreb je bil veličastna svedočba občega spoštovanja in ugleda, ki ga je bla- gi pokojnik užival med občinarji brez raz- like kot gospodar in še zlasti kot jubilejni cerkveni ključar sv. Ivana K. Križ mu je uosil, v desnici prižgano svečo, bivši gosp. župan pl. L., ob krsti in zadaj je stopala cela vrsta starejših uglednih mož. Pokopal ga je gospod dekan. Najlepši spominek pa naj mu postavi vsak njegov čestilec, da mu skuša postati enak! — N. v. p.

Oprtalj, Istra. Kakor vsako leto, smo imeli tudi letos veliki teden če- ščenje sv. R. T. Morda privrkat po pet- desetih letih se je molil zopet enkrat hrvatski rožni venec. Popoldne so pri- šli molit tudi hrvatski otroci. Kaplan je zapel z njimi nekaj hrvatskih na- božnih pesmi. Za naše »gradjane« pa je bila to seveda hrvatska propagan- da. Hitro so se pritožili na neko cer- kveno oblast, ki pa seveda ni mogla nič v njihov prilog ukreniti. Iz tega slu- čaja je pa razvidno, kdo je in še uga- nja fanatizem po istrskih cerkvah. Ka- kor smo že večkrat pisali, hodi, rekel bi, izključno samo naš hrvatski narod tukaj v cerkev in jo z miloščino vzdr- žuje, a bi ne imel niti pravice moliti v cerkvi v svojem jeziku. Človek bi mi- slil, da kaj takega danes ni mogoče! V tržaški škofiji bi bila ena sinoda prav potrebna, ki bi tudi službo božjo uredila, kakor je pravično. — Vredno, da se objavi, je tudi to, da se je v Po- reču v neki trgovini igrala, čeprav sa- mo na gramofon, lepa naša domovina! Trgovino bi bili demolirali, da bi se bilo to zgodilo pred italijansko vojsko. Himna na Tripolis in Garibaldijeva se je pa igrala in poslušala z odkrito glavjo!

Solkani: Glede moralnega življenja prihajajo na dan v naši vasi zelo lepe reči. Tako je te dni orožništvo dve okuženi ženski, eno dekle in eno vdovo ženo s šestimi otroci javno iztiralo iz Solkana v bolnišnico, in ko se tam te kuge ozdravila, ju iztirajo v barake v Lipnico. Tako je prav. Pristojnim ob- lastim bodi za to izrečena presrčna zahvala. Takih slučajev, kakor se čuje, bo več, a se dotične še skrivajo na vse načine. Sicer sedaj, ko je pristojna ob- last posegla vmes, pride tudi tem po- hujšljivkam na sled, in se jim zgodi tako, kakor tema dvema. Deklinam in ženam, ki so neomadeževane ostale kakor skala, in ki so celo te podivjanke svarile, je ta slučaj v veliko zadošče- nje.

Žvepla nil Goriški deželni odbor gani se, če ne, ne bode vinal!

Novorojenček v vodi. Te dni so na- šli v hudourniku Branica pri Rihe- nbergu utopljenega dojenčka. Orožni- štvo, slučaj skrbno preiskuje in je upa- ti, da bo prišlo zločinu kmalu na sled.

Po 16 mesecih se je zopet oglašil uje- tnik Hebat, p. d. Bainov iz Riherberka. Za- nimivo je dejstvo, da je pisal iz Italije: Iso- la Asinara, ujet je pa bil v Galiciji. Kako neki je napravil dolgo pot ujetništva iz Ru-

sije v Italijo. Iz Rusije so ga dali najbrže v Srbijo, odtam so ga poslali pa Lahom dol blizu Sardinije. Čudne in težke so poti naših ujetnikov!

Srednješolska pripravljavnica za italijanske učence v Gradcu. Kakor poroča »Eco del Litorale«, se otvori v najkrajšem času v Gradcu pripravljavnica za one italijanske dečke, ki nameravajo vstopiti v kakšno italijansko srednjo šolo.

Ekonomične gostilne v Trstu. Aprovizorijska komisija v Trstu namerava ustanoviti več ekonomičnih gostiln, kjer bi dobile poceni hrano osebe, ki bi na podlagi osebnih prošnje v vsakem posameznem slučaju od aprova komisije dobile posebne izkaznice v to svrhu. Hrana se bo dajala po lastni ceni ali še cenejše. Pri tej ustanovi se bo ognilo vsemu, kar bi bilo poniževalnega ter je ustanovo smatrati za socialno, ne pa za karitativno napravo.

V bolnišnici umrl. Kakor poroča poveljnik stoltnije, je umrl v bolnišnici 7/13, vojna pošta 343, Alojzij Jerkič iz Dobravelj na Vipavskem. To je že drugi brat, ki je tekom vojne v bolnišnici umrl. O tretjem bratu, železniškem uradniku ni pa že leto dan ne duha ne sluha.

V italijanskem ujetništvu so: Anton Tomšič iz Sovodenj, Franc Lakovič z Doberdoba.

V ruskem ujetništvu so: Jožef Rot iz Laze pri Bovcu, Ivan Pahor iz Medveče pri Devinu, Jožef Gergolet iz okolice Tržiča, Franc Jarc z Doberdoba, Franc Kocina iz Kormina, Janez Rutar iz Volč, Andrej Skočir iz Čezsoče.

Dnevne novice.

Hrvatski narod in mir. Na osječki razstavi hrvatskih umetnikov je župan Pinterović v svojem pozdravu na bana rekel: »Po svojem visokem stališču je ban naravni branitelj ustavnih in političnih pravic naše domovine. Hrvatski narod gleda s pravo ljubosumnostjo na bansko dostojanstvo, njegove pravice in čin kot ustavno garancijo in z enako ljubosumnostjo čuva in brani svoje posebno narodno in politično mesto v okviru ogrske krone in monarhije. Po naravnem pravu ima vsak narod pravico do razvoja in napredka. Ne sme se mu delati težav pri predpogojih razvoja njegovega narodnega, kulturnega, gospodarskega in samostojnega narodnega življenja. Hrvatski narod pričakuje, da se z mirom uresniči njegovi narodni ideali in izpolnijo njegove zahteve, ambicije in upravičene želje, kakor so zapisane v ogrsko-hrvatski nagodbi.«

Ban Skerlec je rekel: »Velika svetovna vojska je pokazala, da je močna in zadovoljna Hrvatska ravno v interesu naše starodavne monarhije. Hrvati so v tej vojski vnovič dokazali, svojo tradicijsko lojalnost za monarhijo in dinastijo in so svojo dolžnost izpolnili sijajno. Junaštvo in požrtvovalnost hrvatskih čet je našla popolno priznanje na najvišjem mestu in pri merodajnih faktorjih in to nam daje upanje, da bo hrabrost pri naših sinovih naš domovini po vojski prinesla boljše in srečnejše bodočnost.«

Olje prodaja mestna aprovizacija v Zadru v Dalmaciji hiter po 6 K 20 vin. In pri nas?

Promet z blagovnimi vzorci je pod znanimi predpogoji dovoljen tudi na sledeče vojnopoštne urade št.: 8, 16, 22/III, 25, 31, 46, 49, 60, 80, 99, 116/II, 129, 130, 138, 145, 153, 160, 169, 171, 188, 190, 228, 234, 237, 238, 242, 301/II, 301/III, 308, 317, 324, 351/II, 351/III, 506, 620, nasprotno ustavljen pa na vojnopoštne urade št.: 127, 150, 151, 183, 184, 229, 235, 256, 257, 258, 271, 307, 316, 337, 338, 339, 354.

Promet z zasebnimi zavetki je dovoljen na vojnopoštne urade št. 116/II, 138, 226 in 331; ustavljen pa na vojnopoštne urade št. 127.

Lov v najem odda občina Begunje pri Lescah. Doslej ga je imel neki marki iz Pariza, ki se je odpovedal lovu. Marki je zelo štedil z divjačino. Pri sedanjih draginji in pomanjkanju mesa je lovstva pravica še več vredna kot prej. Morebitna vprašanja naj se pošiljajo županstvu v Begunjah pri Lescah.

Umrl je včeraj v Mariboru stolni prošt prelat Karel Hribovšek. Vrste lavantinske duhovščine se redčijo; eden za drugim odhajajo, za njimi pa plakajo osiroteli verniki in delavcev potrebna škofija. Vzor skrbnega in vestnega cerkvenega delavca trajen spomin. — Pogreb bo jutri v sredo ob 4. uri popoldne.

Iz Tržiča. V ponedeljek 15. t. m. se je poročil g. Niko Ahačič, posestnik in trgovec ter krajni šolski nadzornik z gđ. Frido Schweiger, hčerko posestnika in trškega občinskega odbornika g. Jurija Schweiger. Iskrene čestitke!

Proučevanje osvojenih zemelj. Dunajska akademija znanosti je v zvezi z

zemljepisno družbo poslala ekspedicijo na naravoslovno raziskovanje osvojenih ozemelj. Prvi del te ekspedicije je odpotoval v Srbijo.

V »Tednu Rdečega križa« so zbrali v Gradcu okroglo 50.000 K, na celnem Štajerskem blizu 100.000 K.

Generalni guverner Srbije grof Salis-Seewis je odpotoval v petek dne 12. t. m. v Šabac na inšpekcijo.

Duhovniška vest. Č. g. Franc Planič, kaplan pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah, je prestavljen kot provizor k Sv. Bolfenku na Kogu.

Nevarno obolet je č. g. kaplan pri Sv. Lovrencu nad Mariborom Jernej Stabuc. Priporoča se v molitev.

»Monarhija« v treh jezikih. Glasilo monarhistične lige je pričelo izhajati v Zadru v treh jezikih: v italijanskem, hrvaškem in nemškem. Preje je izhajalo samo v italijanskem jeziku v Trstu.

Č. g. Anton Peršuh, vojni kurat c. in kr. pešpolka št. 87, vojna pošta št. 73, naznanja, da se vprašalci o pogrešanih vojaki 87. pešpolka lahko obračajo z vprašanji nanj. Kolikor bo mogoče, bo radovoljno ustregel.

Nakupovanje konj za vojaštvo. Vojaska uprava potrebuje takoj 60 konj v starosti od 4—15 let. Konji morajo biti sposobni za ježo ali srednje težko vožnjo. Prav težkih konj se ne potrebuje. Konje se kupuje proti takojšnjemu plačilu kupnine. Nakupovalna komisija posluje v četrtek dne 18. maja in v soboto dne 20. maja v Ljubljani, Nušakova vojašnica v Trnovskem predmestju in v petek dne 19. maja v Trebnjem na Dolenjskem. Konji, ki imajo razvidnice, se ne kupujejo.

Trajno ugoden razvoj dohodkov avstrijskih državnih železnic. Uradno se poroča: Kakor kažejo dosednji izračuni, znašajo dohodki avstrijskih državnih železnic v mesecu marcu t. l. okroglo 3,7 milijona kron več nego lani v istem mesecu in okroglo 7 milijonov kron več nego marca 1914; pri tem je izključen uspeh v področju galskega državnoželezniškega ravnateljstva, kjer je bil promet v primerjalni dobi še pod močnim vplivom vojnih dogodkov.

Ciganska tolpa se je pojavila v okolici Litije. Obsega okoli 8 mož, med njimi več žensk. Menda so to isti ptiki, ki so se potikali okoli Velike noči po Vrhov pri Moravčah. K neki posestnici so prišli in nasilno zahtevali od nje hrane in denarja. Toda vrli orožniki so jih kmalu pregnali. Sedaj pa se je posrečilo litijskim orožnikom spraviti omenjeno tolpo na varno.

Ugodnosti za pašo v državnih gozdovih, ki so bile dovoljene za leto 1915, so sedaj tudi za leto 1916. podaljšane. Te ugodnosti pomenjajo skrajno mejo, preko katere se ne sme posegati v smislu gozdopolijskega reda. Prizadeti krogi se vabijo, da se smotreno poslužujejo navedene ugodnosti za pašo v državnih gozdovih.

Smrtna kosa. V Ilir. Bistrici je umrl gostilničar in posestnik Avgust Kregar.

Na kozah je obolelo od 30. aprila do 6. majnika v Galiciji 158 oseb, v ostali Avstriji pa 82; med njimi na Kranjskem 3 osebe: 2 v Šmartnu in 1 v Medvodah, okr. glavarstvo Ljubljana.

Ponovna prebiranja črnovojnikov.

Po pozivnem razglasu »O« zaukazano ponovno prebiranje vseh v letih 1897. do včet, 1866, rojenih črnovojnikov zavezancev se vrši na Kranjskem:

Dne 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. in 31. maja v Ljubljani za sodna okraja Ljubljana (izvzemši mesto Ljubljana) in Vrhnika;

2., 3. in 4. junija v Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika;

dne 6. junija v Trebnjem za sodni okraj Trebnje;

dne 7. junija v Žužemperku za sodni okraj Žužemperk;

dne 8., 9. in 10. junija v Rudolfovem za sodni okraj Rudolfovo;

dne 13. junija v Ratečah za sodni okraj Rateče;

dne 14., 15. in 16. junija v Krškem za sodni okraj Krško;

dne 17. in 18. junija v Kostanjevici za sodni okraj Kostanjevica;

dne 19., 20. in 21. junija v Mokronogu za sodni okraj Mokronog;

dne 23. in 24. junija v Višnji gori za sodni okraj Višnja gora;

dne 26., 27. in 28. junija v Litiji za sodni okraj Litija (izvzemši občine Zagorje, Aržišče, Kolovrat in Kotredež);

dne 30. junija, 1. in 2. julija v Zagorju ob Savi za občine Zagorje, Aržišče, Kolovrat in Kotredež v sodnem okraju Litija;

dne 22. in 23. maja v Jesenicah za sodni okraj Kranjska gora;

dne 24., 25., 26. in 27. maja v Radovljici za sodni okraj Radovljica;

dne 28., 29. in 30. maja v Kranju za sodna okraja Kranj in Tržič;

dne 31. maja, 1., 2. in 3. junija v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka;

dne 5., 6., 7., 8., 9. in 10. junija v Ljubljani za mesto Ljubljana v sodnem okraju Ljubljana;

dne 13., 14., 15., 16. in 17. junija v Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo;

dne 19., 20. in 21. junija v Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče;

dne 23., 24. in 25. junija v Kočevju za sodni okraj Kočevje;

dne 20., 21., 23., 24., 25., 26. in 27. junija v Postojni za sodne okraje Postojna, Ilirska Bistrica, Senožeče in Vipava;

dne 29. in 30. junija, 1., 2. in 3. julija v Logatcu za sodne okraje Logatec, Lož in Cerknica;

dne 5., 6., 7. in 8. julija v Idriji za sodni okraj Idrija.

Začetek prebiranja vsaki dan ob 7. uri dopoldne.

Ljubljanske novice.

Ij Razglas c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem o določitvi prodajnih cen za nadrobno prodajo koruznih mlinskih izdelkov. Za nadrobno prodajo koruznih mlinskih izdelkov so naslednje prodajne cene, in sicer: za koruzni zdrob 84 vin., za koruzno moko 52 vin., za koruzno oblogo 52 vin. bolnici g. Alojzij Hertlichka, paznik tovarne na Fužinah v starosti 58 let po kratki, a mučni bolezni. Prizadeti rodbini sožalje, pokojniku pa večni mir!

Ij Meso v mestni aprovizaciji. Jutri se bo zopet prodajalo goveje meso v mestni aprovizaciji v cerkvi sv. Jožefa.

Umrli so v Ljubljani: Stanislav Mužina, črnovojniški pešec. — Marija Puntar, hči kajžarice, 35 let. — Anton Sitar, begunec, 21 let. — Martin Štokelj, železniški delavec, 76 let. — Jožef Stanič, posestnikov sin, 11 let. — Ivan Golob, črnovojniški delavec.

Ij Zgodaj. Prve rdeče jagode smo dobili včeraj z Dolenjskega.

Ij Opozorilo. Osrednjemu odboru Avstrijskega mornariškega društva na Dunaju je došlo obvestilo, da je kakor drugod tako tudi v Ljubljani na čepicah in klobukih dečkov in deklic posamič še vedno videti kak trak z angleškim ali italijanskim ladijskim imenom. Ker se taka noša ne sklada z vojnim duhom, je dotičnike opozoriti na to, da zasluži taka nepaznost grajo. Trak naj nadomestimo s patriotskim trakom, ki ga je dobiti v vsaki modni trgovini. Mornariško društvo je samo dalo napraviti trakove v veliki izbiri in z namenom, da se steže čisti izkupicek v sklad za javne dobrodelne namene.

Ij Zahvala. O priliki zborovanja vojaških zdravnikov dne 3. maja je veleslavni deželni odbor vojvodine Kranjske zborovalcem gostoljubno v deželnem dvorcu priredil pokušno domačih vin. Za prireditve, ki je udeležence kaj prijetno presenetila, izreka prijazno prozornemu gostitelju kakor tudi častitim damam, ki so pod vodstvom gospe soproge g. deželnega odbornika dr. Peganca gostom najljubeznivejši postregle s poskušnjim napojem in prigrizkom, javno iskreno zahvalo — šefzdravnik garnizije.

Za slepe vojake. Mesto venca na krsto pok. Ivana Omerze v Zagorju je poslal g. veletgovce Ivan Samec v Ljubljani 22. aprila znesek 25 K za zavod za slepe, v isti namen mesto venca na krsto pok. Jerice Matjan: ga. Robida v Ljubljani 5 K ter J. Čepin in M. Marout po 10 K. Bog plačaj! Dalje sta poslali mesto venca na krsto pok. Jakoba Urbanc obitelj Majcen 15 K in županstvo občine Lehen na Štajerskem v spomin svojemu častnemu občanu 20 kron. Bog plačaj!

Ij Izgubil se je velik rujav pes, ki sliši na ime »Til«. Ušel je brez torbe in brez znamke. Kdor ga dobi naj ga pripelje k blagajniku »Gospodarske zveze«.

Razne novice.

Novi srbski politični tednik. Budimpeštanski listi poročajo, da je prišel v Ženevi izhajati v francoskem jeziku nov srbski politični tednik »La Serbie«. Glavni urednik je profesor belgrajškega vseučilišča dr. Lazar Marković.

Mleko za dunajske otroke. Cesarski namestnik je uvedel mlečne karte za otroke do 2 let. Otrok do enega leta dobi vsak dan 1 liter, otrok do končanega drugega leta dobi tri četrt litra mleka.

Morilec žensk v Czinkoti. Pri dolgotrajnem ponočnem zaslišavanju pred višjim mestnim glavarjem v Budimpešti je stražnik Nagy na splošno sicer tajil, vendar je v navskrižnem zaslišavanju marsikaj priznal, iz česar jasno izhaja, da je vedel za Kissove zločine in mu pri njih tudi pomagal. Nato so ga aretirali. Na policiji se je oglasila neka ženska, ki trdi, da je še letos videla Kissa v Budimpešti. Neka druga

ženska je izpovedala, da ji je Kiss pred 15 leti izvalil večji denarni znesek. — Sedmere Kissove žrtve so v soboto popoldne v Czinkoti pokopali. V Kissovem stanovanju so strgali pod in prekopali tla, a niso ničesar sumljivega našli. — Dosedanje policijske poizvedbe so dognale, da je imel Kiss z 21 ženami in dekleti osebne zveze, ki so vse izginile. V njegovem stanovanju so našli oblek od 40 različnih žensk.

Prav je povedal. Monakovski policijski predsednik baron Grudherr je na javnem shodu prebivalstvu priporočal skromnost in zmernost in ostro bical gotove izrodke. Rekel je: Čete smatrajo svoj boj za višje dobrine, za plemenitejšo kulturo. Zabolji jih bridko, če v domovini zagledajo ravno nasprotno. Rad človek strada za prijatelje priprostosti in zmernosti, toda žrtvovati se za oderuhe in požeruhe, za sebične, površneže, lahkoživce in skrivace, za puhle, kokezne ženske, to je težko, ker niso vredne takih žrtve. Poglejmo to dvoje: popoldne koncert v kavarni, kjer napucane ženske, deklice in otroci v družbi lahkomišelnih lahkoživcev za drag denar plavajo v izobilju. Na drugi strani 4000 do 5000 žen vojakov ali malih obrtnikov, ki se na tržne dneve že ob 1. uri ponoči začno zbirati okoli prodajalnih zival, da jutraj dobijo kosček mesa za ceno, ki jo zmorojo. Monakovski policijski predsednik je rekel še marsikaj, pa že to marsikje zadene tudi v Avstriji.

Tujski promet in Bolgari. V Sofiji so te dni ustanovili »Avstrijski potovalni urad«.

Zgled od zgoraj. »Deutsches Volksblatt« piše: Neka dama visoke aristokracije se je nedavno vrnila s potovanja na Nemško. O priliki svojih obiskov na knežjih dvorih je prišla tudi k vojvodinji Brunsviški, hčeri nemškega cesarja, ki jo je povabila na čaj. Mlada vojvodinja, zelo ljubezniva dama, se je opravičevala nasproti gostu zaradi preproste pogostitve; na mizi ni bilo ne s surovim maslom namazanih rezin, ne mrzle pečenke, ne peciva. »Papa bi nas lepo pogledal,« je rekla vojvodinja, »če bi ob teh časih imeli k čaju namazan kruh, ko si cela država nalaga pomanjkanje. Od začetka vojske je naše gospodinjstvo strogo meščansko preprosto — papa je tako želel in tudi sam strogo drži na to.«

Podpisovanje IV. avstrijskega vojnega posojila podaljšano.

Po ukazu finančne uprave je pošta hranilnica podpisovalni dan naznanila, da je podpisovanje četrtega vojnega posojila na splošno željo podaljšano da nadaljnega. Prijave se torej še sprejemajo do daljne odredbe. Prepričani smo, da nam bo tudi v prihodnjih dneh mogoče beležiti tako razveseljiva dejstva patriotske zavesti, kakor smo jih pred zaključkom prvega roka za podpisovanje IV. avstrijskega vojnega posojila. Svet naj se začudi sijajnemu uspehu našega IV. vojnega posojila. V tem efektu, ob takem dokazu naše gospodarske nepremagljivosti bodo prvi pojavi bodočega miru Vsi na nadaljnje delo za IV. vojno posojilo!

Novo podpisovanje vojnega posojila.

Dunaj, 15. maja. (Kor. ur.) Po včerajšnjem časnem računu se je podpisalo IV. vojno posojilo primeroma v tistem znesku kakor III. vojno posojilo. Veliko prijav se ni došlo. Ker dohajajo še vedno prijave in ker se veliko podpisovanje v obliki hipoteknih posojil ne more izvesti in ker se končno podpisovanje društev in drugih zbirk še razvija, so podpisovalna mesta nujno prosila, naj se podaljša rok. Finančni minister je glede na navedene okolnosti določil, da se sme sprejemati podpisovanje IV. vojnega posojila do vstevši torka 23. maja.

× × ×

»Slovenska Straža« je podpisala za vojno posojilo del čistega dobička zadnje efektne loterije v znesku 10.000 K.

Ij Dekliški licej v Ljubljani je podpisal in vplačal 1000 K IV. vojnega posojila, in sicer šest razredov skupno 700 K in ena gojenka sama 300 K.

Pri Kranjski deželni banki v Ljubljani so nadalje podpisali: Martin Proj, Suha, 1500 K; Karol Dermastia, Ljubljana, 1000 K; Franc Drmaž, Orehovica 2000 K; občine: Gotenice 15.000 K; Ambrus 20.000 K; Trata 3000 K; Klementina Vukšinič, Metlika, 1000 K; Rudolf Fischer na bojnem polju 300 K; Josip Štih, Mala Račna, 400 K; neimenovani župni urad 200 K; neimenovana župna cerkev 100 K; Hranilnica 16.200 K; Andrej Bohinec, Praše, 400 K; Občina Lukovica 400 K; Josip Radešček, Orehovica, 1000 K; Anica Mikulž, Ljubljana, 100 K; občine: Škofja Loka 5000 K; Božakovo 2000 K; Loški potok 6000 K; Ovsice 1000 K; Vrbljenje 300 K; St. Peter na Krasu 1000 K; Dobernič

1200 K; Predtrg 500 K; Tunjice 1000 K; Kranjska gora 3800 K; Loka 200 K; Tomišelj 1800 K; Velika Loka 3000 K; Gojzd pri Kamniku 900 K; Tržič 15.000 K; Franc Peterca, Ljubljana 100.000 K; deželni odbor kranjski za Alojzija Staretovo ustanovo za slepe 31.000 K; Strokovno društvo strojarskih pomočnikov v Kranju 5000 K. Do 13. t. m. je pri Kranjski deželni banki v Ljubljani podpisalo skupno 300 strank 5.009.000 kron četrtega vojnega posojila. Nadalje sta vpisala: Marija Brankovič, Ljubljana, 2000 K; Franc Jakelj, Dovje, 3000 K.

— Pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani kot oficijelnem subskripcijskem mestu za IV. vojno posojilo so dalje podpisali: Franc Jank, Trbiž, 45.000 K; Rupert Koprivnik, št. Janž, 1000 K; Albin Novak, Sincaves, 1000 K; Stefan Klaser, Kopanje, 2000 K; Franc Schnabl, št. Rupert, 1700 K; Družba sv. Mohorja v Celovcu 50.000 K; A. Paulin, Trst, 5000 K; Giuseppe Marc, Trst, 7000 K; Gospodarsko društvo, Skedenj, 5000 K; Anton Gomzy, Opčine, 2000 K; Pavlina Jenko, Trst, 5000 K; Ljudska posojilnica in hranilnica, Trst, 38.300 K; Valentin & Lavra Zwitter, Trst, 5000 K; Slavo Jenko, Podgrad, 6000 K; Božena Jenko, Podgrad, 6000 K; Zofija Šabec, Trnovo, 6000 K; Mihael Malik, Ajdovščina, 4000 K; Janko Kerševan, Štanjel, 2000 K; Oskrbništvo cerkve sv. Lovrenca v Lokavcu 2000 K; Kolinska tovarna kavičnih primesi, Ljubljana, 20.000 K; Josip Turk, Ljubljana, 5000 K (na III. vojno posojilo 2000 K, skupaj 7000 K); Trgovsko, bolniško in podporno društvo, Ljubljana, 10.000 K; Jurij Žagar, Osilnica, 10.000 K; dr. Tomo Zarnik, Zagorje ob Savi, 5000 K; Ivan Adamič, Ljubljana, 3000 K; Franc Adamič, Ljubljana, 2000 K; Podporno društvo II. državne gimnazije, Ljubljana, 200 K; Posojilnica v Slov. Bistrici 5000 K; Mestna hranilnica v Kamniku za Ivano Zenter, Kamnik, 2000 K; Anton Werbole, Medja-Izlake, 5000 K; Mestna hranilnica v Radovljici 55.500 K; J. Dermota, Železniki, 4000 K; potom Posojilnice v Slov. Bistrici: Al. Pinter, Slov. Bistrica, 1000 K; dr. Urban Lemež, Slov. Bistrica, 1000 K; J. Špan, Slov. Bistrica, 1000 K. — Nadalje so podpisali: Jakob Klemenc, Trst, 2000 K; Ivan Zelen, Senožeče, 1200 K; Lud. Pollak, Tržič, 10.000 K; Mestna hranilnica Radovljica, za svoje stranke 35.500 K; Mladol. Čadež, Kranj, 4000 K; Stavbeno podjetje Dr. Samohrd in Lončarič, Knin, 20.000 K; Dr. M. Podlesnik, Velenje, 7000 K; Julij Mazele, Knin, 10.000 K; Alojzija Mercel, Ig, 14.000 K; Gašpar Merkelj, Martinvrh, 4000 K; Marija Marinčič, Horjul, 3000 K; Gabrijel Jelovšek, Vrhnika, 5000 K; I. Bonač sin, Ljubljana, 5000 K; Notranjska posojilnica, Postojna, za lastni račun 20.000 K; za račun svojih strank daljnih 18.500 K; Tržiška posojilnica, Tržič, za račun svojih strank daljnih 18.500 K; Mestna hranilnica, Kranj, za svoje stranke 116.500 K; Mestna hranilnica Črnomelj, daljnih 20.000 K; Posojilnica na Slapu-Vipava za svoje stranke daljnih 17.000 K; Monte di Pietà, Gorica, za svoje stranke daljnih 8400 K; Dr. Dionizi Maraš, Vrtojba, 10.000 K. Pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani kot oficijelnem subskripcijskem mestu za IV. avstrijsko vojno posojilo podpisalo je do sedaj 537 strank 8.526.000 K IV. vojnega posojila (in sicer 6.026.000 K amort. drž. pos. in 2.500.000 K državnih zakladnic).

Ij Pri splošnem kreditnem društvu v Ljubljani so podpisali na IV. vojno posojilo: Ferdinand Stare, sodni svetnik v pok., Ljubljana, 2000 K; Ivan Majaron, posestnik, trgovec itd. v Borovnici 5000 K; Obrtniška bolniška blagajna v Idriji 1200 K; Konsumno društvo za Ljubljano in okolico v Ljubljani 1000 K; N. N. v Ljubljani 7000 K; Splošno kreditno društvo za svoj račun 3000 K; skupaj 20.200 K.

Mojno posojilo!

Izdaia konzorcij »Slovenca«.

Cantica et Psalmi secundum ordinem in psalterio Romano. VII. Sabbatum. Str. 106. Razložil Anton Bonaventura, škof ljubljanski. S tem zvezkom je razlaga psalmov dokončana. Temu zvezku je priloženo dvojno natančno kazalo. Dobi se v Katoliški Bukvarni po 1 K 40 h. — Celotno delo stane 9 K 20 h. — Ker je sedaj vse bolj zvezke skupaj, naj si ga naroči posebej. Čuje se, da gg. duhovnikom razlaga močno in biks, so imeli eno oko redno obrnjeno na ognjišče. Z odločnimi koraki so stopili ugaja. — V rokopisu je dogotovljen prav kratek posnetek psalmov in spevov: pove se priložnost, o kateri se je psalm zapeel in vsebina vsake kitice. Izšel bo v drobnem snopiču, ki se bo lahko v brevir vtaknil, da bo hiter pogled v ta snopič gospode kaj spomnil na vse, kar je treba, da se psalm razume in s pridom moli. Ker je pa v tiskarni prav malo delavcev, izide snopič še le v dveh treh mesecih.

Premišljevanja o božjem srcu Jezusovem. Spisal P. Maričič Holeček. Cena 1 K 20 vin., vezano 2 K. — Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Ta premišljevanja bomo čitali s posebnim pridom posebno v mesecu juniju, ki je posvečen božjemu Srcu. Z večkratno posvetitvijo in vstrajnim čiščenjem smo se Slovenci približali Jezusovemu Srcu; iz teh premišljevanj bomo spoznali mnoge skrivnosti in milosti, ki jih Zveličarjevo Srce hrani za nas. Neusahljiv vir tolažbe in utehe naj udijo ta premišljevanja vernim Slovincem oltar prinese mir Gospodov v vse slovenske domove.

Kimovec, Srce Jezusovo vse hvale vredno, 21 pesmi na čast presv. Srcu Jezusovemu. Partitura 2 K 40 vin., glasovi po 50 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Te slovesne pesmi bodo meseca junija posebno dvignile pobožnost k presv. Srcu Jezusovemu; porabne pa so celo leto, zlasti prve nedelje v mesecu jih cerkveni zbori pojejo z velikim efektom. Ne manjkajo naj zato na nobenem cerkvenem koru. Čim bolj se širi čiščenje prev. Srca, tembolj je potrebna postala taka zbirka. Z nekolikim trudom bo vsak pevovodja svoj zbor pripravil do velikega napredka, katerega bo vesel sam in vsi poznavalci lepega petja.

Zahvala.

Povodom nenadomestljive izgube, ki nas je zadela s smrtjo našega preljubljenega očeta

Franc Sturma
magistratnega oficijanta

se tem potom vsem, ki so nam ob težkih urah stali na strani s tolažbo ali nam na katerikoli način izrazili sočutje, najsrčnejšo zahvalo.

Posebna zahvala pa še v. g. stol. vikarju Andr. Zupancu, vsem gg. kolegom za krasen venec in tako veliko udeležbo pri pogrebu, kakor tudi gg. magistratnim uradnikom. Dalje blag. gosp. dr. Košenin za pomoč v času bolezn. Konečno se zahvalimo gg. pevcem za krasne žalostinke pred hišo in pri kapelici, ter sploh vsem udeležencem ki so spremili draga nam očeta v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

Ljubljana 16. maja 1916.

Žalujejo ostali.

Otroška posteljica

že rabljena, a dobro ohranjena in snažna se kupi. Ponudbe pod I. K. na upravo lista.

Pod ugodnimi pogoji je naprodaj v Rožni dolini 107 pri Ljubljani

hiša

z vrtom, gostilno in trafiko. Več se izve pri Aloj. Čehu, istotam.

FRANC ŽITNIK Karolinska zemlja 20 bo imel 24. t. m. naprodaj 1200

50 prašičev za rejo

Kupim po visoki ceni okrogel

kostanjev
orehov
jesenov

les

Ponudbe z ceno in množino (koliko va gonov) je poslati tvrdki.

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.

Učiteljica — potrepeljiva poučuje italijansko, nemško, francosko in angleško, — Barriera 1, I., TRST.

Kupiti se želi proti takojšnjemu plačilu rabljeno, a dobro ohranjeno

KOLO

Ponudbe z navedbo cene na upravo pod »kolo« 1196.

Prodasta se

2 konja - fuksa, 16 mesecev stara, ena molzna krava, dalje bik simendolske pasme in dva prašiča. - - - - - 1195

Več se polzve: Poljanska c. 55.

Kupiti se želi takoj že rabljena, pa dobro ohranjena

stiskalnica za seno.

Ponudbe naj se pošiljajo na županstvo občine Draga pri Kočevju.

Na manjše posestvo v bližini Kamnika se sprejme zanesljiv

hlapec ali oskrbnik

vajen vsega kmetijskega dela. Oženjen brez otrok ima prednost. Prosto stanovanje. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod števil. 1135. — (Znamka za odgovor po pošti.)

Po volji Vsemogočnega se je preselil v lepšo domovino moj ljubljani in skrbni soprog oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

ALOJZIJ HERTLISCHKA

včeraj 15. t. m. ob pol 11. uri zjutraj, previden s sv. zakramenti, po kratki, zelo mučni bolezni.

Pogreb se vrši v sredo 17. t. m. ob 6. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše za pokojnika se bodo brale v farni cerkvi Dev. Mar. v Polju in pri sv. Petru v Ljubljani.

FUZINE pri Ljubljani, 16. maja 1916.

Antonija Hertlichka roj. Bonač,
soproga.

Elza in Martina,
hčeri.

Oves

se nadomesti z melasnimi krmili ki jih razpošilja deželna centrala krmil v Ljubljani, Turjaški trg št. 3, v vrečah po 50 kg. Cena je 35 — K za 100 kg.

Razpis.

V c. kr. terezijanski akademiji na Dunaju je oddati Jakoba pl. Schellenburga ustanovno mesto.

Do tega ustanovnega mesta imajo pravico sinovi kranjskega plemstva, ki so dopolnili osmo leto življenja, a ne prestopili dvanajstega, in ki so dovršili vsaj drugi razred ljudske šole z dobrim uspehom.

Starši, oziroma zakoniti zastopnik užiivalca te ustanove morajo za prizdatke (oprava) plačevati na leto 600, oziroma v pravniškem oddelku 800 K pavšala, razen tega še 200 K izrednega draginskega prispevka za vsak tečaj, dokler bo trajala sedanja draginja, in plačila opravljati v četrletnih obrokih pri blagajnici te akademije.

Prošnje, opremljene s krstnim listom, z izkazom o cepljenju koz, zdravniškim izpričevalom javnega zdravstvenega organa o popolnoma čvrstem zdravju, potem z dokazilom o plemstvu, ako ni plemstvo obče znano, je vložiti najkasneje do 12. junija t. l. pri kranjskem deželnem odboru.

Kranjski deželni odbor

v Ljubljani, dne 12. maja 1916.

A. & E. Skabernè
Najnovejše bluže za dame
Mestni trg št. 10